NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order Dept.
Ottawa, Ont.
K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale
JAN 29 1980
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 3 (1561) 1980 | NELJAPÄEVAL, 17. JAANUARIL — THURSDAY, JANUARY 17 | XXXI aastakäik

Mitmekultuurilisuse minister:

KANADA RAHVUSGRUPPIDELE VÕRDSED ÕIGUSED

Kanada mitmekultuurilisuse minister Steven E. Paproski selgitas laupäeval, 12. jaan. Torontos Park Plaza Hotellis etnilistele ajakirjanikele Progressiivsete Konservatiivide valitsuse seisukohti Kanadas elavate rahvusgruppide osas. Ta väitis, et rahvusgrupid, kes tulid Kanadasse pärast selle kujunemist riiklikuks üksuseks inglis- ja prantsuskeelt kõnelevate elanike algatusel, ei ole toonud siia üksi oma keelt ja kultuuri, vaid hulga elavat jõudu, mis on aidanud märkimisväärselt tõsta selle maa hariduslikku taset, teadust ja tehnikat. Nendel on õigus olla võrdsel alusel inglastega ja prantslastega. Arvestades seda Föderaal Valitsus tahab pidada tihedat sidet kõigi rahvusgruppidega Kanadas, toetada neid eriliste programmidega ja informatsiooni levitamisega, kuulutades etnilistes ajalehtedes.

Et rajada koostöö etniliste gruppidega õigele alusele, Multikultuuri Ministeerium teostas ulatusliku uurimuse Kanadas asuvate rahvusgruppide seas, selgitades nende omapära, taotlusi ja vajadusi. Valitsus luges selle uurimuse hädavajaliseks, et selgitada, kes me oleme ja kust tuleb koostööga alata. Raha selleks ei olnud mitte asjata raisatud, nagu liberaalid püüavad väita.

Edasi selgitas Minister, et PC Valitsus leidis Ottawas pankroti lävel seisva riigi, kelle võlakoorem oli kogu aeg kasvamas. Et seda pidurdada, valitsus drastiliselt vähendas väljaminekuid. Sinna juurde kuulus ka kuulutuste avaldamise lõpetamine ajalehtedes. See korraldus oli üldine ja mitte etniliste rahvusgruppide ning nende ajalehtede karistamiseks, nagu liberaalid seletavad. Valitsus tegi seda vaid selleks, et mitte asjata raisata maksumaksjate raha ja tõsta usaldust Kanada majanduse vastu välismail.

MULTIKULTUURI SEKRETARIAAT

Teostatud uurimuse tulemusel valitsus on määranud 500,000 dol. informatsiooni levitamiseks ning kuulutuste andmiseks etnilistele ajalehtedele. Kavas on kutsuda ellu mitmekultuurilisuse ministeeriumi juures Multikultuuri Sekretariaat, ühenduse pidamiseks etniliste gruppidega, nende ajalehtedega ja organisatsioonidega.

Teiseks Multikultuuri Ministeerium, Valitsuse ülesandel saatis teate kõigile ministeeriumidele, asutustele ja kompaniidele, kes teostavad töid Valitsuse ülesandel, et nad kuulutaks ettetulevatest töödest etnilistes ajalehtedes. Etnilistel gruppidel peab olema õigus ning võimalus võtta osa ülesehitavast tööst Kanadas.

VÕRDSED ÕIGUSED

On asjatu väide, mida levitavad liberaalid, et etnilised grupid hääletavad traditsiooniliselt liberaalidele, kes hoolitsevad paremini nende eest. Kui see nii oleks, miks nende valitsus eajal ei kuulutatud etnilises ajalehtedes valitsuse programmidest, millest etnilised grupid võinuks olla huvitatud. Nemad ei täitnud oma lubadusi.

Trudeau ei täitnud ka seda lubadust, anda aeg konservatiivide restaureerida kord ja viia maa välja majanduslikust kriisist. Ta aitas kukutada valitsuse ja praegu oleme asjatus valimiskampaanias, mis läheb rahvale maksma 60 miljonit dollarit.

Kanadas on multikultuurne rahvas. Oleme sellele uhked ja kuulutame kõigile, et igal rahvusgrupil on võrdne õigus säilitada ning rikastada oma kultuurilist pärandit. Selleks PC valitsus garanteerib igale rahvusgrupile oma toetuse. Valitsusel on valmis projekt põhiseaduse muutmiseks ja sellega kindlustatakse kõigile rahvusgruppidele võrdsed õigused.

Lõpuks Multikultuuri Minister tänas Etnilise Pressi Ühingut temale saadetud informatsiooni ja ettepanekute eest. Selles on mitmed soovitused, mis tema heaks kiidab ja rakendab, kui temale selleks võimalus antakse.

MART NIKLUS KANADASSE?

Mitmekultuurilisuse ministrit saatis töö- ja immigratsiooniminister Ron Atkey, kes selgitas ajakirjanikele noorte suvetööde programmi ja andis selgitavaid vastuseid küsimustele immigratsiooni alal. „Meie Elu" kaastööline selgitas temale survet, mida avaldatakse kodumaal nendele Balti patriootidele, kes kirjutasid alla Balti Apellille, mis toimetati UN Peasekretäri kätte. Eriline surve on Mart Nikluse vastu. Ta on vallandatud töölt ja raskes majanduslikus seisukorras. Eestlaste nimel ta palus, et M. Niklusel lubataks tulla Kanadasse. Minister Atkey lubas teha Välisministrile vastava esildise, niipea kui temale esitatakse eestlaste poolt vajalised andmed M. Nikluse kohta.

Telefonilisel järelpärimisel Stokholmist Eestis Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamise Keskuse esimehelt Hans Kipparilt, kas M. Niklusel võiks olla tahet lahkuda N. Liidust, seletas ta, et surve M. Niklusele on suur. Möödunud nädalal ta oli Eestist saadud informatsiooni kohaselt Moskvas uuel ülekuulamisel ja üks ülekuulajatest Major Zukov oli ütelnud, et temal on kaks valikut, kas Siber või välismaa. H. Kippar soovitas kindlasti taotleda Mart Niklusele Kanadasse tuleku luba ja lubas saata kõik eluloolised andmed tema kohta, esitamiseks siinsele Immigratsiooniministrile.

Kanada multikultuuriminister Steven E. Paproski.

Vene väed Iraani piiril

Vene väed on okupeerinud Afganistani tähtsamad keskused ja jõudnud välja Iraani piirile, kuhu on koondunud paarkümmend tuhat meest. Need asuvad õliväljadest mõne tunni tee kaugusel. Washington hoiatas, et iga katse rünnata Iraani võib viia sõjalistele vastuabinõudele USA poolt.

Kuna araabia riigid on mures Moskva edasitungi pärast, toimub Saudi-Araabia algatusel ühine nõupidamine. Õliallikate vallutamise oht on suurendanud pinget kogu maailmas ja see peegeldus nädala algul kullahinna tõusus $669.50-le (U.S.).

USA ajakirjanikud Iraanist välja

Iraani revolutsiooniline nõukogu tegi korralduse USA ajakirjanikele maalt lahkumiseks. Neid on seal umbes sada. Ajakirjanikele heidetakse ette, et nad olevat koondanud oma tähelepanu ainult pantvangidele, ega pole selgitanud küllalt Iraani poolseid seisukohti. Arvatakse, et tegelikuks põhjuseks on see, et ajakirjandus kirjeldas sisevõitlusi Iraanis.

Venelased said lüüa UNO-s

Hääletamisel UNO täiskogus võeti vastu resolutsioon, mis nõuab võõraste vägede väljatõmbamist Afganistanist. Poolt oli 104 häält ja vastu 18. Otsusel ei ole rakendavat jõudu ja on tegelikult vaid sümboolne N. Liidu hukkamõist.

Noorte suvetöödeks 110 miljoni dollarit

Kanada Töö- ja Immigratsiooni Minister Ron Atkey selgitas etnilistele ajakirjanikele teisipäeval, 8. jaan Sutton Hotellis valitsuse kava tööde muretsemiseks noortele eeloleval suvel. Ta rõhutas, et etnilise ajakirjanduse informeerimine sellest kavast ei kuulu praeguse valimispropaganda juurde, vaid on paratamatu valitsuse ülesanne, millega mitte ei saa viivitada. Suvetööst huvitatud isikud ja asutused vajavad seda informatsiooni, et õigeaegselt oma ettevalmistusi teha.

Noortele suvetööde võimaldamiseks Valitsusel on eelarves 110 miljoni dollarit. Sellega luuakse 70,000 töökohta ja abistatakse ettevõtteid ja eraisikuid noorte tööle võtmisel, makstes 20% noorte töötasust. Valitsus organiseerib noortele 22 eri tööprogrammi, kaasaarvatud kadettide väljaõpe, suvelaagrid jne.

Planketid sooviavalduste esitamiseks saadetakse laiali 1. veebr. Lähemat informatsiooni annab Canadian Employment Centre ja sooviavaldused tuleb esitada hiljemalt 28. märtsiks.

Suvetöödeks ettenähtud summadest 26 miljonit saab Ontaria ja 30 miljonit Quebec. Teised provintsid saavad proportsionaalselt vähem. Kuna noorte töövõimalustest on eriti huvitatud etniliste gruppide noored, arvas minister, siis töövõimaluste selgitamiseks etniliste ajalehtede kaudu ja kuulutamiseks etnilistes ajalehtedes on valitsusel reserveeritud 500,000 dollarit.

Võimalused suvetööde saamiseks on reserveeritud noortele aastates 16—24.

VÕRKPALL JA SQUASH

Korporatsioonide vaheline turniir toimub laupäeval, 26. jaanuaril algusega kell 2 p.l.

Scarborough College'is (Morningside ja Military Trail).

Sissepääs TASUTA.

KANADA EESTLANE!

VABADUSFOND omab rahuldustunde, et pöördumised eesti naiste ja meeste poole möödunud aastal on olnud tulemusrikkad. Tänu sellele osale meie eestlaskonnast, kes toetanud Vabadusfondi!

Algav aastakümme oma rabavate sündmustega ja Nõukogude Liidu kallaletung Afganistanile on loonud olukorra, kus maailma avalik arvamus on nagu ärkamas arusaamale, et kommunistlik oht on tõeline hädaoht; — millest meie oleme juba aastakümneid püüdnud selgitada lääne rahvaste esindajaile. Sündmused Afganistanis toovad mõttesilma ette neid sündmusi ja olukordi, kui punaväed ületasid Eesti piirid ja veristavate lainetena hakkasid ujutama meie kodumaad oma tanki kolonnidega ja neile järgnevate tseklstide terroriga: vahistamistega, küüditamistega ja hukatute laipade kaevudesse tampimistega!

Eestlased vabas maailmas, teadlikena meie kodumaa kannatustest N. Liidu surve all, on pidanud oma pühaks ülesandeks sõna ja kirjaga levitada hoiatusi kommunistliku hädaohu suhtes. Niisugune hoiatustöö on andnud küllaltki tõhusaid tulemusi; — ent ometi tihtigi on vaba maailma avalik arvamus nagu unarusse jätnud hoiatuste mõju. Balti rahvaste saatus, Poola, Ungari ja Tshehhoslovakkia sündmused on nagu ununenud. Kuigi meile näib, et Moskvast ämbliku võrguna välja laiuv ebainimlik süsteem ja sellega kaasuv hävitav mõjuvõime pidanuks olema selgelt arusaadav.

Afganistan on kaugel meie kodumaast ja sealsed eluviisid on võõrad ja tundmatud meile. Aga sealsed sündmused on loonud olukorra, kus meie peame omaks võtma teadmise, et nüüd on iga eesti naise ja mehe kohustus kasutada poliitiliselt soodsat olukorda selleks, et valjult ja vihaselt maalida lääne-maailma silmade ette kommunistliku rezhiimi jõhkrust oma kanna alla surutavate rahvaste suhtes.

MEIE ÜLESANDEKS ON NÜÜD TAGUDA RAUDA KUNI SEE TULINE! Kasutades ära sündmusi Afganistanis ja Iraanis ning tekkinud lõhet lääne-maailma ja N. Liidu vahelises aastaid kestnud sõbrutsemise tendentsis peame tegema kõik, et hoida ära meie rahvale ja kodumaale praeguse soodsa poliitilise võitluse vaibumise. VABA EESTI IDEE vajab nüüd jälle Lembitu ja Vabadussõja vaimu, — ja peagu täisajalist ja professionaalselt kiiret tegutsemist, et meie rahva hüüded vaba maailma avaliku arvamuse areenilt ei tuhmuks.

Eeltööd on käimas ja kavad on selged. Iga eesti perekonna rahalist panust on nüüd ääretult vaja. Möödunud aasta lõpuks laekunud annetused viiendikult Kanada eestlaskonnalt ei piisa mõjuva rahvuspoliitilise aktsiooni läbiviimiseks.

Pöördume nüüd ülejäänud Kanada eestlaskonna poole teadmises, et just nüüd peab igaüks tulema esile kui teadlik rahvuslikku võitlust toetav eestlane; — sest kunagi VABA EESTI KULDRAAMATUS ei tohi puududa ühegi Kanada eestlase nimi:

Annetused Vabadusfondi eriaktsiooniks lähetada kiires korras aadressil: E.K.N. VABADUSFOND, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6, märkides annetaja nimi, aadress ja posti kood.

Torontos, 15. jaan. 1980.

VABADUSFONDI nimel

Kalju Jõgi, esimees.

AFGANISTANIS VÕITLUS ELU JA SURMA PEALE

Vaatamata suurte N. Liidu üksuste saabumisele Afganistani ei ole vabadustarmastavad Afganistani mägirahvad heitnud meelt, vaid võitlevad kõige suurema ägedusega. Arvatakse, et võitlust jumalasalgajate kommunistide vastu kannavad Afganistani armee vabadusvõitlejate poole üle läinud osad, kes nähtavasti kasutavad oma armee relvi ja sõjavarustust. Nii toimusid nädala vahetusel ägedad võitlused pealinna Kabuli ümbruses, kus vabadusvõitlejad tegid katset vallutada Kabuli lennuvälja.

Selle draama teine vaatus toimus Liitunud Rahvaste Organisatsiooni üldkogu erakorralisel istungil New Yorkis, kus USA nõudmisega N. Liidu invasiooni vägede väljaviimiseks liitusid peagu kõik liikmed, arvatud välja Moskva satelliidid ja India tagasivalitud peaministri Indira Gandhi esindaja.

HUKKAMISED

LRO-s üteldi, et Afganistani vallutamine, kolme selle maa peaministri üksteise järele mõrvamine ähvardab maailma rahu ja üldist julgeoleku tunnet rahvaste keskel. Teatavasti algasid Afganistani sündmused sellega, et selle riigi parempoolne peaminister 1978. a. mõrvati ja armee kommunistlikud ohvitserid võtsid võimu üle ning panid peaministriks kommunisti Taraki. Kuid selle peaministri iga ei olnud pikk, sest ta polnud Moskva-meelne kommunistist, vaid oli rahvuskommunist. Ta mõrvati ja tema asemele sai Amini nimeline kommunist, kes pidi olema kuulekas Moskva mees. Kuid niipea, kui N. Liidu väed hakkasid möödunud jõulupühade ajal Afganistani sisse tungima, ei olnud ka tema enam vastuvõetav ja ta mõrvati ning tema asemele toodi Tshehhoslovakkiast maapaost praegune peaminister Babrak Karmal, kes oli Moskva-meelse Afganistani kommunistliku partei juht ja oli lühemat aega peaministri abiks peaminister Amini kabinetis.

Juba Amini ajal deserteerusid mitmed Afganistani armee väeosad ja asusid võitlusse kommunistliku valitsusega. Need moslemi vabadusvõitlejad ründasidki Kabuli lennuvälja möödunud neljapäeval. Arvatakse, et CIA varustab neid USA moodsate käsirakettidega, millega on Afganistani mägiteedel tulistatud N. Liidu veoautode kolonne ja lastud alla helikoptereid. Peale selle on afganistanlaste üheks käsitöö haruks relvade valmistamine. Nad on võimelised käsitsi valmistama häid püstol-kuulipildujaid. Moskva peab omale suuremaks prestiishi kaotuseks, kui nad ei

(Järg. lhk. 3)

Märt Raud surnud

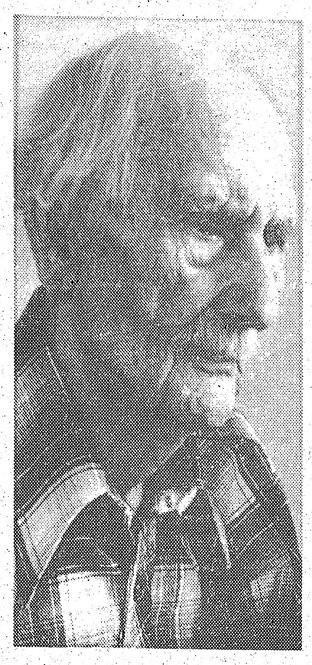

Märt Raud — haridustegelane ja kirjanik suri 11. jaanuaril Solnas, Rootsis oma kodus. Ta oli 98 aastane. **(Järelhüüe lhk. 8).**

T.E.R.R. Kungla korraldusel rahvatantsu suurlavastus

„LIINA"

pühapäeval, 2. märtsil kell 5.30 p.l. Ryersoni teatris.

Käsikiri TOOMAS METSALA. Muusika ROMAN TOI.

UUENDAGE „MEIE ELU" TELLIMINE UUEKS AASTAKS.

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly.
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951.

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h. -5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l. Tellimishinnad: Kanadas — 1 a. $27.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. USA-sse — 1 a. $29.00 6 k. $15.50, 3 k. 9.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $33.00, 6 k. $17.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri- ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25 Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.

Üksiknumber —.50¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $4.00, tekstis $3.75, kuulutuste küljel $3.50.

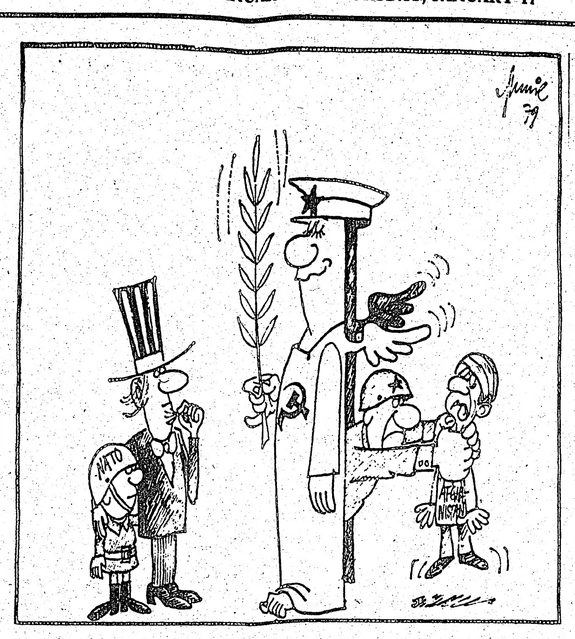

Rahuingel

AKTUAALSEL TEEMAL

MOSKVA TAPATALGUD AFGANISTANIS

Tänapäeva maailm on jõudmas täielikult uude ajastusse. Maailma ülevõimu taotlev suurvenelus heitis kõrvale senise koostöö poliitika ja tappis ühe oma naabri, Afganistani presidendi, okupeeris oma tohutute sõjajõududega moslemi usku Afganistani ja nüüd käivad suured tapatalgud selle vabadust armastava väikerahva hävitamiseks. See toimub tankide, helikopterite, rakettide, kuulipildujate, pommide ja muude moodsate relvadega. Demokraatlik maailm, eerotsas USA-ga on alanud esmakordselt oma tavalisel tagasihoidliku viisil vastuaktsiooni. On käigus N. Liidu hukkamõist Liitunud Rahvaste Organisatsioonis, USA on alanud vastulööke diplomaatilisel, majanduslikul ja sõjalisel alal maal, õhus ja merel. USA kõrvale rivistub tõenäoliselt Hiina, et takistada Moskva ekspansiooni Kaug-Idas.

Meie eestlased küsime ainult, et kas uus olukord, mis sissejuhatati Iraani sündmustega ja nüüd selle tagapõhjal N. Liidu poolt Afganistani vallutamisega ja ühe vabadustarmastava mägirahva mõrvamisega viib meid lähemale Eesti, Balti riikide ja teiste Venemaa poolt okupeeritud rahvaste vabastamisele, või siis suurendab ainult Moskva suurvenelaste poolt orjastatud rahvaste peret. Kas suudetakse peatada N. Liidu suurt sõjamasinat, mis on alanud oma relvajõu abil oma naabrite vallutamist.

SÕJAMINISTER PEKINGIS

Olukord on meile vanematele inimestele väga tuttav. See meenutab olukorda enne Teist Maailmasõda, kus kaks diktatuuri, Hitleri ja Stalini võimukord algasid üheskoos rünnakuid oma naabrite vastu. Hitler vallutas enne peagu kogu Euroopa, kui vaba maailm suutis ennast korraldada vastupanuks. Praegu on olukord mõnevõrra erinev. N. Liit algab rünnakut olles peagu üksi. Mitte ainult üksi, vaid tema rünnaku taga pole mitte kogu Venemaa rahvad, vaid ainult suur-venelased, Venemaa praegune valitsev, või härras rahvas. Nad moodustavad ainult poole Venemaa rahvastest.

Praegu käib Moskva rünnakule vastasrinde organiseerimine. USA sõjaminister Harold Brown viibis selle kirjutamise ajal veel Pekingis ja sõlmib kokkulepet, kuidas koos USA-ga Moskva ja tema satelliitide ekspansioni peatada. Indira Gandhi võimule tagasitulek Indias toob olukorda muudatusi. Praegu käis India ja N. Liidu satelliidi Bangladeshi piiridel piirisõda. Indira Gandhi aga võtab kas siis neutraalse või koguni Moskvale sõbraliku hoiaku.

OLUKORD IRAANIS SEGANE

Olukord Iraanis läheb ikka segasemaks ja ei ole väljavaateid, et USA saatkonna pantvange vabastatakse. Khomeini näib olevat kaotanud kontrolli. Iraani väikerahvad, nagu turkmenid, kurdid ja baluchid taotlevad iseseisvust ja vahekorrad pahempoolsete terroristide ja moslemi usufanaatikute vahel lähevad teravamaks.

Keegi ei tea, kes õieti juhib praegu Iraani sündmusi Meil ei ole mõtet peatada pikemalt selle juures, mis toimub praegu Afganistanis. Kui omal ajal Moskva pressis peale kolhoseerimist Lõuna-Venemaa moslemi usku mägirahvastele, siis mõrvati neist iga kolmas, kokku üle 10 miljoni. Sama massmõrv leiab aset praegu Afganistanis kõige moodsamate relvade, tankide, helikopterite ja rakettidega. Vastupanuliikumine ei suuda nende vastu suurt midagi teha. Vastupanuliikumise aeg tuleb siis, kui suuremad sõjajõud edasi liiguvad. Ühelpoolt arvatakse, et N. Liidu armee asus Afganistani ainult lähtealusele uuteks rünnakuteks. On võimalik, et rünnatakse Pakistani, kuid on võimalik, et rünnatakse ka Iraani. Võibolla taotleb Moskva ainult koridori läbi Iraani territooriumi India ookeani äärde. Moskva sihiks on haarata Pärsia lahe õlid oma haardesse.

USA UUED BAASID

Praegu otsib USA sõjalisi baase Omani, Keenia, ja Somaalimaa territooriumitele. USA kahest lennukikandjast ja 18 suurest sõjalaevast koosnev armaada vajab kiiresti baase ja maabaase. President J. Carter teatas need abinõud, mis USA võtab tarvitusele esialgul N. Liidu vastu diplomaatilisel, majanduslisel alal maal, merel ja õhus. Moskva saatkonna personali vähendatakse ja ameeriklasi Venemaalt kutsutakse koju. Juba varem teatati, et ca 17 miljontonnilisest teravilja saadetisest on N. Liitu viidud vähem kui 5 miljonit tonni ja teravilja viimine peatatakse, tehniliste instrumentide müük peatatakse ja kaubavahetuse krediite piiratakse. 17 N. Liidu diplomaati saadetakse koju. Aerofloti lende piiratakse ühe kolmandiku võrra. Kalapüügi eesõigused USA vetes kaotatakse. Neid kitsendusi lubas rakendada ka Kanada. Arvatakse, et toitainete saatmise lõpetamine võib mõjuda kõige paremini, sest N. Liidus on juba praegu toitainetest suur puudus.

VENE VETO

LRO Julgeoleku Nõukogus mõistsid kõik selle liikmed, arvatud välja N. Liidu esindaja ja Ida-Saksamaa esindaja Moskva rünnaku Afganistani vastu hukka ja nõudsid vene vägede tagasitõmbamist. Kuid venelane pani sellele oma veto. Nüüd läheb see küsimus LRO üldkogusse, kus pole veto õigust ja otsus tehakse liht hääleenamusega. Paistab, et Venemaa jääb seal kui mitte üksi, siis vähemusse.

Sellega on senine detente heidetud kõrvale ja külm sõda on täielikult käigus. SALT II kirjutati J. Carteri poolt alla, kuid selle kinnitamine Senatis peatati. Cruise raketid viiakse Euroopasse ja USA suurendab oma armeed 100.000 mehe võrra. Selleks kulutatakse $9 miljardi. Kui USA oma sõjatööstuse paneb täiel hool käiku, siis kaob tööpuudus ja elu hakkab jälle liikuma.

Sündmused arenevad kiiresti.

AJK

LÄÄNERIIGID EI HOIA KOKKU

Tom Gould'i kommentaar 9. jaanuaril Raadiojaama CKEY uudistes.

Kaks nädalat on möödunud sellest kui Nõukogude Liit saatis oma invasiooniarmeed Afganistani. Selle aja jooksul on läänedemokraatlad mõistnud hukka Nõukogude Liidu suurte sõnadega. Kuid tegusid pole nende sõnade taga olnud peagu üldse. Paistab, et selle Nõukogude viimase agressiooniga seoses olevate probleemide lahendamine on jäetud ainuüksi Ameerika Ühendriikide mureks, nagu see oli ka Iraani pantvangide kriisiga.

Liberaalide juht Pierre Trudeau ütles, et Kanada ja teised läänerliigid on suurelt osalt süüdi Nõukogude rünnakus Afganistanile. Võibolla on see liiga raskelt öeldud. Kuid kahtlemata, üksmeele puudus, ja tahtejõu puudus läänerliikide pealinnades on julgustanud Kremli röövleid.

Pärast NATO loomist Nõukogude äärmise surve vastu Kesk-Euroopale on Läänerliikide üksmeel halvenenud. Pole olnud ühtki Läänerliikide julgeolekut puudutavat kriisi, kus Läänerliigid oleksid reageerinud üksmeelselt. Üldine julgeolek on muutunud sõnakõlksuks, millel pole mingisugust tähendust. Ja hädaohu loomisel ei paista olevat mingit seost sündmuste kälguga: „Kas see puutub Kuuba vägedesse Angoolas, Araabia rlikide õlieksportdi keelustamine, või Vietnami vägede vallutusretked endistesse Indo-Hiina rlikidesse. Läänerliikide juhid on korduvalt demonstreerinud, et nad peavad oma maade isiklikke huvisid tähtsamaks kui üldist julgeolekut.

Isegi nüüd, selle viimase näitega Nõukogude ekspansionismist, Läänerliigid on killustatud oma kitsaste erahuvide tõttu. Mõned kalkuleerivad, kuidas nad saaksid isiklikku kasu USA viimastest sammudest suhete katkestamisel Moskvaga.

Kui Läänedemokraatlad on üldse midagi õppinud viimase sajandi kaootilisest ajaloost, siis seda võiks väljendada välisministeeriumi esindaja Hodding Carteri sõnadega: Me hoiame kokku, või meid puuakse eraldi. Läänerliigid ei näita mingisugust kalduvust kokkuhoidmiseks. Me jätsime USA üksi Iraani kriisis, ja võibolla venelased said sellest julgustust, et okupeerida Afganistani.

KAKS MINISTRIT KÜSIMUSTETULES

Immigratsiooni määrused avalikuks

Progressiv-konservatiivide nüüd aktiviseeritud valimiskampaanias tuleb valijail kuulda sellest, mis valitsusel kõik oli kavas ja mis valitsuse lühikese kestvuse tõttu kõik jäi tegemata.

Läinud nädala lõpul oli etnilise pressi toimetajail võimalik Torontos kohata kahte valitsuse liiget koos mitmete teiste kandidaatidega: kehakultuuri, amatöörspordi ja multikultuuri ministrit Steven E. Paproski't ja immigratsiooniministrit Ron Atkey'd. Pärast ministrite sõnavõtte, kerkis toimetajate ridadest rida mõlemi ministri tööressoori kuuluvaid küsimusi.

Nagu Paproski ametnimetusest paistab, puudus multikultuuri alal oma iseseisev ministeerium. „Ometi pühendas peaminister multikultuurile tõsist tähelepanu ja arvestas kõikide Kanada kodanike võrdsust ja sissejuhatuseks tõestas seda, kutsudes oma kabineti koosseisu viis meest väljaspoolt anglo-saksi ja prantsuse kuuluvust", ütles Paproski.

Lehtede väljaandjaid huvitas eriti põhjus, miks konservatiivide valitsus katkestas lehtedele valitsuse kuulutused, milliste kaudu eelmine valitsus püüdis etnilisse ühiskonda kuuluvaid inimesi informeerida aegajalt oma tegevusest. Antud vastusest selgus, et valitsusel lihtsalt puudus aeg oma detailsete eelarveteni jõudmiseks ja põhimõttelise kokkuhoiupoliitika rakendamiseks tuli ka valitsuse kuulutuste eelarve külmutada.

Immigratsiooniminister Ron Atkey märkis, et immigratsiooni seaduse alal suudeti läbi viia vaid üksikuid muudatusi. Paistis, et olulisim neist oli immigratsioonimääruste ja regulatsioonide asjaosalisele publikule avalikuks tegemine senise konfidentsiaalsuse asemel. Nagu minister märkis on immigratsiooniameti kõik sisemised regulatsioonid nüüd publitseeritud ja immigratsiooni ameti lokaalsetes osakondades soovijaile tasuta kättesaadavad.

Ka on lennujaamadesse asutatud eri ametkoht immigratsiooniküsimustes tekkivate vaidluste ja arusaamatuste lahendamiseks ja otsustamiseks. Iga sissesõitja Kanadasse võib koheselt kirjutada selle ametnikule kaebuse immigratsiooniametniku kohta ja iga immigratsiooniametnik võib samale isikule kirjutada kaebuse maanduja immigrandi kohta, kui ta seda vajalikuks peab. Nii on antud tekkivates arusaamatustes esialgselt kiire lahendusvõimalus.

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Miks „Tallinna" paviljon ei ühine Festival '80-ga?

Hiljuti ilmus teie ajalehes ja samuti Kanada ajakirjanduses rahvusgruppide nimestik kes ei ole rahul „Karavani" omaniku asjaajamisega nii majanduses ega ka paviljonide tutvustamisel ajakirjanduses ja T.V-s. Samuti ei luba ta mingisugust kõrvale kaldumist tema poolt ettekirjutatud määrustest. Kõige selle juures jätab ta väga vähe paviljonidele, maksustades neid kõrgeima määraga.

Sellega mitte rahulolevad rahvusgrupid on nüüd moodustanud oma organisatsiooni ja annavad oma paviljonidele tegutsemiseks paremad majanduslikud võimalused ja tutvustavad neid ajakirjanduses ja T.V-s. Kindlasti teevad nad oma parima, et võistelda „Karavani" tallatud jälgedes sammuvate paviljonide karjaga. Kuuldavasti ühineb nendega veel enam lahkulöödajaid ja rahvuslikust seisukohast aitab see neid kindlasti enam kui sammumine massina.

Möödunud aastal toimunud „Tallinn" Festival läks kõigiti hästi korda, kuigi ei tegutsetud „Karavani" raamides.

Jääb küsimuseks miks EKN, kelle korraldusel toimub tänavuaastane Tallinna paviljon otsustas jällegi liituda „Karavan'iga" ilma teist võimalust kaalumata. Kindlasti saaksid nad neid summasid mida nad peavad ohverdama Kossarile oma rahvusgrupi heaoluks kasutada. Või oleme meie juba pagulasaastate kestel niivõrd nürinenud ja kardame millegi uuega ühineda. On ju kergem sammuda vanadel radadel. Kuid eesti rahvusgrupi laiemaks tutvustamiseks oleks „Festival '80-dasse" kuulumine kindlasti heaks võimaluseks, sest sinnakuulujad ja ühinejad seisavad käesoleval ja järgmistel aastatel pidevalt ajakirjanduse veergudel, kuna Kanada ajakirjandus toob esile ainult neid kes julgevad oma õiguse eest välja astuda ja ülekohut esile tõsta.

K.

Ajalehtedes nõuti olümpiamängude boikoteerimist

Mõlemad suured Toronto lehed: „Toronto Star" ja „Toronto Sun" tõid möödunud nädala teisipäeval ära A. J. Kala kirjutised, kus nõuti olümpiamängude boikoteerimist, sest purjevõistlused toimuvad vene poolt okupeeritud Eesti territooriumil.

„Kui läänerliigid kaaluvad olümpiamängude boikoteerimist eeloleval suvel Moskvas protestiks Afganistani okupeerimise pärast, siis oleks aeg igale ühele meelde tuletada, et üks osa olümpiamängudest, purjevõistlused, peetakse Tallinnas, Eestis, sovettide poolt okupeeritud riigis. Kolm Balti riiki, Eesti, Läti ja Leedu olid esimesed sovettide agressiooni ohvrid just enne Teise Maailmasõja algamist ja Afganistan möödunud nädalal oli viimane Moskva ohver.

Ma toetan seda, et meie boikoteerime olümpiamänge, keeldume saatmast teravilja ja lõikame ära kaubavahetuse krediidid."

VALIJAD VAJAVAD OPOSITSIOONI SEISUKOHTI

Kanada valimiskampaania erineb seekord sellepoolest, et opositsioonis oleva liberaalide partei taasleitud liider P. E. Trudeau kontsentreerib oma tähelepanu praeguse peaministri Joe Clarki halvustamisele tegevusprogrammi asemel. Nähtavasti peab ta seda küllaldaseks, et ise uuesti võimule tulla.

Kuid Trudeau ei piirdu ainult isikliku halvustamisega, vaid püüab shikaneerida ka endiselt ametis oleva valitsuse samme, kui põhiseaduslikult ebaseaduslikke ja satub sellega ise libedale teele, sest Trudeau enda valimistaktika on valijaskonnale hästi mällu kulunud. Näiteks ütles Trudeau, et „praegusel peaministril puudub õigus ühineda sanktsioonidega Nõukogude Liidu vastu või sõlmida lepingut New Foundlandiga territorlaalvetes olevate mineraalide ekspluateerimise õiguse provintsi kasutusse andmiseks".

Kuid Clark juba teatas, et ta ei sõlmi lepinguid provintsidega enne kui valimised on läbi. Eriolukord on aga sanktsioonidega Nõukogude Liidu vastu. Nõukogude Liit on sõjaliselt Afganistanile kallale tunginud ja ähvardab kogu Kesk-Ida piirkonda ja majanduslikud sanktsioonid on kiireloomulised, et koos liitlastega nõukogude agressiooni pidurdada. Kui Kanada valitsus peaks ootama valimiste tulemusi 18. veebruaril, siis võib olukord Lähis-Idas ja Pärsia lahe piirkonnas olla selline, et siis enam sanktsioonidest ei aita.

Veelgi tähtsamate ja kriittilisemate sündmuste puhul lasub Kanada valitsusel otsene vastutus ja kohustus kiirelt reageerida. Selliseks äärmuslikuks olukorraks on näiteks, kui Kanada võib sattuda sõtta otsese kallaletungi läbi või kuuluvuse kaudu NATO liitu. Oleks kujutamata, kui ametis olev valitsus jääb ootama valimiste teostumist, mis sel puhul võivad koguni ära jääda.

Iseloomustav on Trudeau reaktsioon just sanktsioonide osas. Meenutades minevikku, võime ainult oletada, et opositsiooni juhile sanktsioonid Nõukogude Liidu, kui Kanadaga sõpruslepingus oleva maa vastu ei meeldi. Sest Trudeau peaministrina oli mees, kes külastas Moskvat ja sõlmis selle lepingu küsimata, kas see Kanada inimestele ja opositsioonile meeldib või mitte. Nüüd arvab Trudeau, et nõukogude agressiivsus on põhjustatud liitlasriikide poolt, kes ei ole USA-le pakkunud õigel ajal oma toetust.

Olgu viimasega kuidas on, oli ometi Trudeau see peaminister, kes oma sõnavõtus Moskvas sõpruslepingut sõlmides märkis, et tema valitsus otsib üle Põhjanaba jõutasakaalu domineerimise vastu, mis paistab Kanadale tema lõunapiirilt. See sõnavõtt oli Kanadale ohtlik ja lõunanaabrile ebameeldiv, kuna lõunast ei ole kunagi Kanadat ohustatud. Õnneks ei ole nõukogude relvi veel Kanada pinnale toodud, kahjuks on sõlmitud lepingu alusel algatatud ühekülgne tehnoloogiline ja kultuuriline vahetus oma jälgi juba jätnud.

Endiselt ametis olev valitsus ongi kaalumas omapoolset reaktsiooni Nõukogude Liidu korralekutsumiseks. Vahendeiks on teravilja saadetiste katkestamine; kalastusõiguste keelustamine Kanada 200 miili rannapiirkonnas; Olümpiaadist keeldumine; Kanada ekspordi katkestamine uraaniumi ja raadioaktiivse elemendi osas; Ganderi lennuvälja keelustamine Aerofloti lennukelle; tehnoloogilise ja kultuurilise vahetuse keelustamine; mitmete Kanada missioonide piiramine N. Liidus. Praktiliselt tähendab see Trudeau poolt Moskvas sõlmitud sõpruslepingu rakendamise katkestamist ja puudub ainult sõpruslepingu ametlik tühistamine. Miks?

Mida tahab nüüd valijaskond endiselt peaministrilt Trudeau'lt teada enne kui temale hääl antakse? Kõlgepealt peaks Trudeau ütlema, mis on tema seisukohad N. Liidu agressiooni küsimuses ja millist toetust on tema valmis andma Kanada liitlastele sõjakriisiga ähvardavas olukorras. Kas ta soovib ühineda N. Liidu vastaste sanksioonidega või otsib ta endiselt jõutasakaalu põhjast üle Põhjanaba. Kas ta soovib taastada Kanada osavõtu tugevust NATO liidus vahepeal poole võrra vähendatud kontingentide asemel. Kas ta tahab hoolitseda Kanada relvajõu moderniseerimise eest, milline küsimus oli küll algatatud tema valitsuse poolt, kuid millises küsimuses ei ole kaugemale jõutud.

Kujunevas kriisis on need küsimused nüüd palju tähtsamad, kui inflatsioon, majandus ja kaubandus Nõukogude Liiduga, millega viimast ainult sõjaliselt tugevamaks tehakse. On iseendast mõistetav, et kõikides ulatuslikes küsimustes on ametisolev peaminister otse sunnitud opositsiooniga ühendust pidama. Sel juhul on Joe Clark'il paras aeg opositsiooni juhtidele kõiki tõsiseid küsimusi esitada. Siit võib ka valijaskond enne hääletamsele asumist selgelt vastused saada ja valijail on ka täielik õigus neid vastuseid kuulda.

Valijad vajavad seekord opositsioonilt selgeid vastuseid, mis antud olukorras võivad isegi olulisemad olla, kui võitluses oleva konservatiivide valitsuse omad.

V.

Kortshnoi poeg vanglasse!

Jõulueelsel nädalal mõisteti Leningradis 2 aastaks ja 4 kuuks vangilaagrisse Läänes asüüli saanud Nõukogude malemeistri Viktor Kortshnoi poeg Igor. Ametlik süüdistus seisnes sõjavõe tegevteenistusest kõrvalehoidumises. Tegelik põhjus oli väljarändamise takistamises. Ta oli võimudele esitanud taotlusi isa juurde Hollandisse pääsemiseks, kuid korduvalt öeldi talle ära. Nooruk ei soovinud minna armeesse, kuna võimud ei laseks teda seejärel riigist välja veel viie aasta jooksul. Teate edastas Reuteri agentuur.

Viktor Kortshnoi on pöördunud abi saamiseks USA president J. Carteri, senaator Edward Kennedy, paavst Johannes Pauluse ja ÜRO peasekretäri Kurt Waldheimi poole. Ta kahetses, et Lääne võimud on nii vähe teinud tema poja päästmiseks ja ütles end sellepärast olevat väga pettunud, nagu teatas ka Helsingin Sanomat 22. novembril 1979.

Jüri Lina

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

TOWING SERVICES — COLLISION — REFINISHING
Asjatundlik töö — Mõõdukad hinnad
TIM'S AUTO BODY LTD.
24-28 Howard Park Ave. Toronto, Ont. M6R 1V5
FILTSOS BROS. & ASSOCIATE
Telefon 533-8451, 533-8452

„MEIE ELU" TALITUSES TORONTO EESTI MAJAS MUUGIL

WINTARIO ($1.00)
THE PROVINCIAL (5.00)
LOTO CANADA ($10.00)
LOTERIIPILETID.

Tallinna väravad välis-turistidele kitsaks

Laulupidu okupeeritud Eestis nüüd samal ajal Ülemaailmsete Eesti Päevadega Stokholmis. – Väliseestlased ei saa viisasid ja grupireiside kohta puuduvad andmed

Viimaste teadete järgi okupeeritud Eestist on 12. ja 13. juuliks kavandatud üldlaulupidu Tallinnas nihutatud nädala võrra ettepoole ja langeb nüüd kokku Stokholmis peetavate Ülemaailmsete Eesti Päevadega. Eesti NSV 40. aastapäeva tähistav 19. Üldlaulupidu toimub nüüd 5. ja 6. juulil — seega kaks nädalat enne olümplaregati algust Tallinnas. Esto '80 avaaktus on pühapäeval, 6. juulil.

Tõenäolikult Nõukogude võimudel on raskusi „sikkude eraldamisega lammastest" kui kaks suurt üritust on ajaliselt liiga lähestikku. Kui laulupeole, millega tähistatakse ka suure propagandaga Nõukogude Eesti 40. aastapäeva tahetakse tõmmata kokku suured rahvahulgad, siis regati ajaks Tallinn peab olema vaba välisturistide jaoks, kes sõidavad olümpiamängudele. Seda muidugi oleks olnud väga raske teha ühe nädala jooksul, kuid isegi laulupeo nihutamine ettepoole jätab aega vaid kaks nädalat.

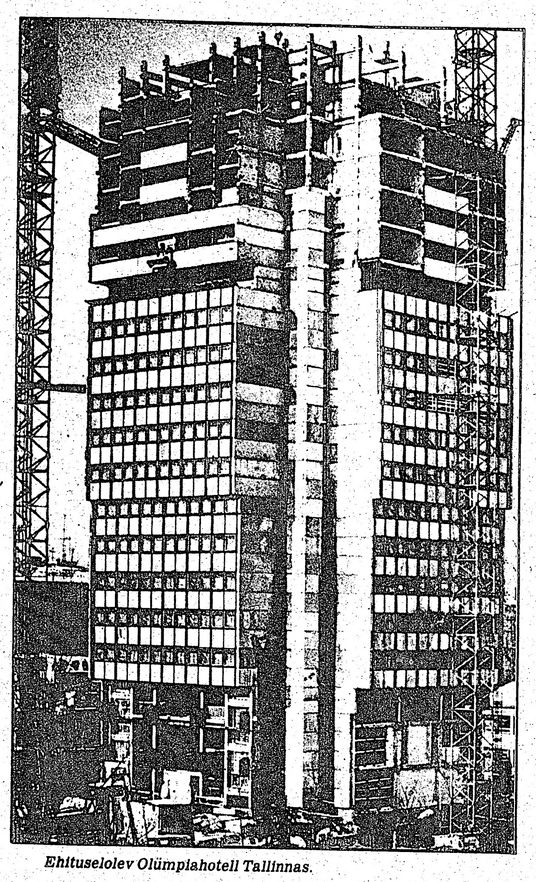

Ehituselolev Olümpiahotell Tallinnas.

KITSENDUSED

On juba asutud kitsenduste tegemisele turistide osas, mis puudutab ka välismaill elunevaid eestlasi. Mitmed, kes kavatsesid sõita okupeeritud Eestisse, ei ole saanud viisasid. Reisibüroodest on seletatud, et grupireiside kohta N. Liitu sel suvel pole tulnud veel andmeid. Neid oodatakse umbes kuu aja pärast. Need, kes kavatsevad sõita Helsingisse ja sealt heas lootuses jatkata „tuntud teed" reisi üle Soomelahe, ei pääse tõenäolikult kaugemale. Ühele Soome laevaliinile teatati juba mõni aeg tagasi, et eeloleval suvel Tallinna sadam ei võta nende laevu vastu. Reisiliiklus üle lahe toimub vene laevadega ja nendele pääsevad vaid väljavalitud — need kel on olümpiamängude pääsmed.

Seega lülitatakse välja tavalised nädalalõpu turistid Soomest, kes oleks regati ajal koormaks Tallinnale.

TSHEKISÜSTEEM

„Eesti Päevaleht" Stokholmis kirjutab, et võimuorganeist läbi ilmunud kuulduste järele olevat kaalumisel eriline tshekisüsteem. Neid saaksid ainult Tallinna alalised elanikud 200 rubla väärtuses, millega nad saaksid siis osta nn. defitsiitseid kaupu, mis regati ajaks müügile lastakse välisturistidele hea mulje jätmiseks. Teistest Eesti osadest tulijatel on aga ainult rublad, millega sel ajal osta ei saa. Kaupadega varustamise aktsioon olevat kuulduste järgi juba käigus. Tallinnas olevat juba praegu liha saada laiemas valikus. Vaevalt tuleb see aga olümpiaadi ajaks hoitud tagavaradest. Hoopis enam paika võib pidada arvamine, et toidu puudusel loomi enam turustatakse.

„KINNINE LINN"

Mitmesuguste piiramistega püüavad võimud muuta Tallinna regati ajaks „kinniseks linnaks", et anda öömaja ja toita välisturiste. Kaks nädalat enne nad muidugi tahavad teha propagandat suurte rahvahulkade osavõtuga laulupeost, kuhu alati on kutsutud ka välismail elunevaid eestlasi. Neid on osa ka valmis minema. Mõned kavatsesid ühendada reisi Stokholmi Ülemaailmsete Eesti Päevadele okupeeritud Eesti külastamisega laulupeo ja regati ajal.

LÄBIOTSIMINE MART NIKLUSE KODUS

STOKHOLM (M. E.) — Reedel, 21. detsembril toimus Tartus tuntud teisitimõtleja ning Balti apellile allakirjutaja Mart Nikluse kodus läbiotsimine, mis algas kell 10 ja lõppes kell 20. Asjaosaline peab sissetungimist ebaseaduslikuks, kuna talle esitati vaid koopia läbiotsimise määrusest. Selle aluseks oli olnud Leedu KGB taotlus seoses algatatud kriminaalasjaga nr. 58 Antanas Terleckase vastu, kes on samuti üks Balti apellile allakirjutajaist. Määrusele olid allakirjutanud Leedu KGB alampolkovnik Markevichius ja Leedu NSV prokurör Zairelis.

Läbiotsimist teostasid eriti tähtsate asjade uurija alampolkovnik Marat Zhukov Tallinnast, Jüri Maltsev, kapten Ervin Nieländer ja Juri Kalinin. Lisaks viibisid läbiotsimise juures manukatena Rudolf Laanes ja Vladimir Guljajev ning tõlgina Ludmilla Paverina, kuna kogu protseduur toimus vene keeles. Algul oli majja sisenenud ka kohalik piirkonnavolinik, miilitsaleitnant Arvo Päike, kes siiski poole tunni pärast lahkus.

Läbiotsimisel konfiskeeriti hulk materjali, ühtekokku 17 nimetust süütõendeid. Muuhulgas Terlackase artiklid, märkmik aadresside ja nimedega, Mart Nikluse avaldus 18. juulist 1979 Nõukogude Liidu Ülemnõukogu Presiidiumile, Moskva dissidendi Tatjana Velikanova avaldus Leedu NSV prokurörile 14. juulist 1978 seoses tema peksmisega KGB töötajate poolt Leedus, Mark Nikluse elulookirjeldus, väljavõtteid Stalini eluloost ja Nõukogude Liidu ajaloost, Mart Nikluse artikkel „Rahupooldamise eest jällegi poolteist aastat" (mis avaldatud ka lehtedes „Meie Elu" ja „Eesti Hääl"), koopia ajalehes „VabaEesti Sõna' avaldatud artiklist „Kes on Moska nuhid okupeeritud Eestis', paar fotot, milles on jäädvustatud Mart Niklus koos akadeemik Andrei Sahharoviga, ajaleht „New York Times", isiklike kirjade koopiad jne.

Kuulamine vahepeal seiskus, kuna KGB mees Juri Maltsev oli lõhkunud laualambi kupli, millega alampolkovnik Zhukov vigastas oma käe.

Läbiotsimiste ja ülekuulamiste laine, mis oli juba varem alanud Leedus ja Lätis, jõudis siis Stalini 100. sünniaastapäeval ka Eestisse. See olevat olnud selle päeva iseloomulik tähistamine Eesti KGB poolt ...

Mart Nikluse vastu võidakse nüüd algatada kriminaalasi.

Jüri Lina

Afganistanis . . .

(Algus esiküljel)

saa jagu neist püssimeestest oma automaatrelvadega.

Moskva on korraldanud juba massilisi hukkamisi, kus vastaseid niidetakse maha kuulipildujatega.

ABI PAKISTANILE

Pakistani valgub üle piiride massiliselt põgenikke Afganistanist. USA alustas uuesti Pakistani varustamist relvadega, mis vahepeal oli katkestatud kuna kardeti nende aatompommi.

L. Brezhnev, kes oli avalikkusest mitu nädalat kadunud, ilmus jälle välja ja teatas, et N. Liit ei too oma vägesid ära enne, kui Afganistani valitsus seda nõuab. Kuid ta keeldus USA-d ähvardamast. Märkis ainult, et need abinõud, mida USA ja tema liitlased võtsid kasutusele N. Liidu vastu, ei mõjuta Moskvat oma kursi muutmast.

Liitunud Rahvaste Organisatsiooni istungil mõistisid eriti USA esindaja McHenry ja Hiina esindaja teravalt hukka N. Liitu. Hiinlane märkis, et Moskva esitab terve valeandmete mäe, et oma agressiooni õigustada.

Rangeid seisukohti esitasid N. Liidu vastu Kuwait, Itaalia, Bangladesh, Norra, Ekvator, Pakistan, Saudi-Araabia, Austria, Venetsueela, Austraalia, Prantsusmaa jt. Kuna India esindaja rääkis segast juttu ja märkis, et tal pole põhjust uskuda, et N. Liit oma väed tarviduse möödudes välja tõmbab. N. Liitu kaitsesid Ida-Saksamaa ja Vietnam oma kommunistlikus stiilis sõnastusega.

Paralleelselt käib telgitagune tehing, et kui LRO oma peasekretäri Kurt Waldheimi vahendusel mängib shahh M. R. Pahlavi Iraani terroristide kätte, siis lastakse 50 ameerika pantvangi vabaks. Teiseltpoolt tuuakse ette, et Rahvusvaheline Kõrgem kohus mõistis Iraani hukka ja süüdi terrorismis. LRO-s sanktsioonid Iraani vastu peatati N. Liidu vetoga ja USA asub piirama eksporti omal käel.

Jõulukoosviibimine Hollandis

ROTTERDAM (M. E.) — Möödunud aasta viimaseks koosviibimiseks Hollandi eestlaskonnale oli 16. detsembril Soome Meremeeste Kirikumajas kodumaise kombekohane jõulude tähistamine jumalateenistuse ja jõuluvana külaskäiguga särava kuuse juures.

Südamelähedase jõulujutluse pidas õpetaja Aaviksaar. Kirikuteenistust kaunistas sopran Vilma Brinkman-Põldoja. Teda saatis organist Cor v. d. Linden ja kõigile üllatusena ühe laulu saatjaks klarinetil oli musikaalne 11. aastane Jüri-Olev Roode. Mõteldes kodumaale, sealsetele ja laialipillutatud rahvuskaaslastele laulsid kirikulised jumalateenistuse lõpetamiseks Eesti Hümni kolmanda salmi. Rahvast oli kirikus nii palju, et pidi avatama Soome kiriku tagauks ja saalist ruumi juurde võtma. Hiljem siirduti alla saali, et vastu võtta jõuluvana. Lapsed, kokku 13, esitasid kõik oma võimetekohaselt salmi või laulu kingituse ja maiustuskoti kättesaamisel. Sopran Vilma Brinkman- Põldoja, Marga Takk'i klaveri saatel esitas temale omase sarmi ja musikaalsusega viis eesti jõululaulu, saades kiituse osaliseks. Väljaspoolt Hollandis viibis koosviibimisel veel Kanadast ajutiselt Amsterdami Ülikooli juures töötav prof. Vello Sermat, kes sellel koosviibimisel kohtas üle kolmekümne aasta oma Sigtuna kooliõde Dolores Kikkert-Konno't.

Lapsed jõuluvana (Peeter Belinfante) ümber jõulukoosviibimisel Hollandis. Foto —Aarne Belinfante

★

Eesti Selts Hollandis tänab südamest õpetaja Aaviksaar't, Vilma Brinkman-Põldoja, Marga Takk'i ja jõuluvana Peeter Belinfante't meeldejääva jõulukoosviibimise eest! Palju tänu kõigile väljaspool Hollandit kes meid on meeles pidanud ning nõu ja jõuga abistanud aastal 1979. Kõikidele õnne ja edu 1980 — ESTO-80 aastal!

Eesti Selts Hollandis juhatuse nimel,

Vilma Belinfante

Nädalakroonika

HIINA TAOTLEB VENEVASTAST MAAILMA PAKTI

o Seoses USA sõjaministri H. Browni Pekingi külastamisega, et ehitada üheskoos kaitsevalli Afganistani ründamise puhul vene ohu vastu, teatatakse Pekingist, et Hiina taotleb tänapäeva maailmariike astuma lepingu vahekorda, et peatada N. Liidu rünnakut.

Hiina peaministri abi Deng Xiaoping märkis, et kõik maailma rahvad tuleb liita ühiseks rindeks N. Liidu ekspansiooni peatamiseks. Deng on ka Hiina kindralstaabi ülem ja ta märkis veel, et loodab, et USA suurendab oma sõjajõude ja annab teistele ohustatud rahvastele sõjalist abi. Hiina on praktiliselt N. Liidu poolt ümberpiiratud ja Hiina armee on praegu kehvas olukorras. Kuid USA lubas hiinlastele moodsaid relvi ja muud abi. Afganistani ei sekkuda, kuid Pakistanile antakse sõjalist abi.

o Saudi-Araabia võimud hukkasid pea maharaiumisega 63 terroristi, kes okupeerisid Mekkas moslemite kõige pühama templi, mille tagasivallutamise juures sai rohkesti sõdureid ja palvelisi surma.

o Valimiskampaania ajal märkis Kanada sõjaminister Allan McKinnon, et Kanada armee on praegu kehvas olukorras. Kuid Kanada sõjavägede staabiülem admiral Robert Fall on teisel arvamisel. R. Fall lahkub Kanada staabiülema kohalt varsti, minnes Brüsselisse NATO sõjalisse komiteesse. Teda riivas eriti sõjaministri märkus, et Kanada sõjaline juhtkond ei olevat kuigi efektiivne.

o Itaalia Punane Brigaad mõrvas kolm politseinikku, kes olid erariides ja sõitsid politsei märke mitte kandvas autos. Auto peatati ja siis tulistati püstolkuulipildujast politseinikud surnuks.

o Toronto südalinnas Bloor ja Bay nurgal lõhkes St. disco restoraanis lõhkepomm, mis tegi $1,5 miljonilisele ehitusele vähemalt $800,000 kahjustusi. Esialgul ei ole teada, kes asetas pommi restorani hoonesse.

o Moskva propaganda levitab hirmuja õudsusjutte sellest, et imperialistid olevat ähvardanud Afganistani ja N. Liit on ulatanud oma kaitsva käe, et Afganistani rahvast päästa müstilise röövli käest. On juba leitud inimesi, kes ka venelasi tervitavad kui vabastajaid. Kuid mägedes käivad veel tapatalgud sissetungijate ja elanike vahel.

o Arvatakse, et USA-l on ulatuslik plaan kommunistide elu teha raskeks ja seda eriti nende pool allutatud maades, nagu Abessiinias, Angoolas, kus käivad võitlused kommunistlikkude valitsejatega. Kui USA varustab vastupanuliikumist eriti rakettidega, millega saab tulistada veokeid, laevu ja lennukeid, siis muutub elu kommunistlikel valitsejatel sellistes maades, nagu Angoola, Eritrea ja Afganistan tõeliseks põrguks. Kui Afganistani geriljad saavad paremad relvad, siis muutub see maa hullemaks, kui oli Vietnam ameeriklastele.

o Arvatakse, et N. Liit saadab Afganistani vähemalt 200.000 sõdurit, et täielikult kontrollida seda mägist ja N. Liidule vaenulikku maad. Need sõdurid on seal aga ainult lähtealusel uueks rünnakuks, et jõuda välja India ookeani kallastele.

o Näide, kui hõre on USA laevastiku võrk, on asjaolu, et kui USA saatis oma kaks lennukite emalaeva Pärsia lahe piirkonda, siis jäi Vaiksesse ookeani ainult üks lennukite emalaev.

o Pentagoni vaatlejad märgivad, et kui veel aasta tagasi peeti Euroopas suurt sõda USA ja N. Liidu vahel võimatuks, siis praegu ei räägita muust kui ainult sõjast.

o Moslemite maades on viimasel ajal eriti aktiivselt tegevuses N. Liidu ja teiste kommunistlikkude maage agendid, kes ässitavad Saudi-Araabias, Sudanis, Marokos ja teistes maades rahvast kehtiva võimukorra vastu üles.

o USA omab erilise lennuki C-5 A, millega on võimalik mõne minuti jooksul mineerida merekitsusi, nagu on seda Hormuzi merekitsus Pärsia lahes, mille kaudu liigub enamik Lähis-Ida õlist.

o USA valitsus sõlmis 5-e aastase lepingu, millega Türgi saab USA-lt esmajärgulist sõjalist abi ja annab USA-le oma territooriumil sõjalisi baase ja vaatlusposte N. Liidu sõjalise agressiooni jälgimiseks.

o Georg Meany, USA kaua-aegne Ametiühingute juht, üks suurem kommunismi vastane, suri pikaajalise haiguse tagajärjel.

o Teravilja turustavad rahvad pidasid oma konverentsi Washingtonis, millest USA, Kanada, Euroopa ühisturu maad, Austraalia ja Argentiina j.t. osa võtsid. Asuti seisukohale, et kõik need maad teravilja ei müü rohkem N. Liidule.

Kanada mõistis hukka Moskva

Välisminister Flora MacDonald

J. Clarki konservatiivide valitsus on võtnud kindla hoiaku N. Liidu agressiooni suhtes. Ta märkis Ottawas, et meie püüame veenda N. Liidu tõmbama tagasi omi vägesid Afganistanist. Meie keeldume viljamüügist, kaubavahetuse krediitidest ja kultuurilised vahendusprogrammid piiratakse. Meie ei soovi maailmasõda, aga ma ei saa eitada, et globaalne konflikt ei puhkeks. Mina ei ole nii naiivne, et ma usuks, et Afganistani ründamine piirduks ainult selle maaga. Meie teame, et järgmisteks ohvriteks võivad olla Pakistan, Iraan ja selle järele Pärsia lahe piirkonna õlide haaramine oma valdusse.

N. Liidu selle sõjamängu nimi on õli. N. Liit teatas juba varem oma satelliitidele Ungaris, Tshehhoslovakkias, Ida-Saksamaal, et ta ei varusta neid enam õliga. F. MacDonald märkis, et konservatiivide valitsus on juba astunud sammud N. Liidu ekspansiooni peatamiseks.

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA

K. Päts — 1918.

Trudeau ei andnud vastust

Reedel, 11. jaanuaril toimus Royal York Roof Gardenis liberaalide poolt korraldatud vastuvõtt etnilise pressi esindajaile ja kohtumine Pierre E. Trudeauga. Esindatud oli 50 etnilist ajalehte.

Trudeaule esitati küsimusi mis, eriti puudutasid tänapäeva olukorda. Pakistanîde esindaja küsis mitu korda, mis on liberaalide arvamine Afganistani okupeerimise kohta. „Meie Elu" esindaja küsis Trudeault seisukoha avaldamist Balti riikide osas. Ta ei andnud vastust ühelegi küsimusele. Lubas kõigile vastata hiljem oma kõnes.

Kõne piirdus aga ainult lubadusega jatkata liberaalide endist poliitikat mitmekultuurilisuse osas. Ei ühtegi vastust varem esitatud küsimustele!

Sõna võtsid mitmed kandidaadid. Positiivselt suhtus etnilistesse küsimustesse Bop Coplan Don Millsi valimispiirkonnast.

Ukraina üliõpilaslehe „Student'i" toimetaja Dmytro Jacuta soovis, et Trudeau vastaks küsimustele, kas liberaalidel on kava mitmekultuurilisus Kanadas kindlustada seadusega. Trudeau keeldus vastamast ja lahkus oma saatjaskonnaga vastuvõtult.

Ukraina üliõpilane nimetas valjult vastuvõttu etnilisele pressile korraldatud tsirkuseks. Hiljem raadio päevauudiste osas kommenteeriti, et Trudeau ei suutnud etnilist pressi võita „vene kaviaariga".

elna

Kaasmaalased!

Teatame, et oleme üle võtnud Ford ja Mercury autoäri, uued ja pruugitud autod. Ostu või müügi korral pöörduge meie poole. Meie rendime pika aja peale autosid ja parandame iga firma autod. Esindame Michelin autokumme. Suur valik ja odavamad hinnad kui suurlinnas. Eriti soodsad hinnad jaanuari ja veebruari kuus.

Väljamüügil 1979 aasta autod $100.00 odavam vabriku hinnast. TERE TULEMAST.

Kal Ojamae Ford-Mercury Ltd.

130 Grand Road, Campbellford, Ontario
401 Ida Highway, 30 põhja
Tel. 1-705-653-2300

Avatud esmaspäevast—reedeni kl. 9—9, laup. kl. 9—5.

Kaljo ja Arved Ojamae

PONTIAC

PAUL JUTTUS

HOGAN PONTIAC BUICK LTD.
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561

PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK

G.M.C. Veoautod

Pruugitud autod

H K INSURANCE AGENCY LTD

23 Westmore Drive
Suite 200
Rexdale, Ontario M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Vaike Tölpt on õnnelik uues Järva-Jaani rahvarõivas, mida ta hädasti vajas. Vaike laulab dr. R. Toi „Estonia" laulukooris. Rahvarõiva klassi kursuste juhataja sai kirjaliku tänukirja Vaikelt. Seda ei juhtu igapäev.

Eha Tarmet-Toomberg

SUHTUMINE RAHVARÕIVASSE

Eesti Entsüklopeedia VI köites, lk. 1368 üteldakse: „Rahvarõivaks nimetatakse seda omapärast talupoja rõivastist, mis iga linna mõju ja võõrast laenu oli võimeline omapärastama ja kokku sulatama päritud kohalikkude traditsioonidega".

Rahvarõiva valmistamisel peab olema seesmine kutsumus ja soe süda, et süveneda meie rahvarõiva ilusasse ornamentikasse. Kui see puudub, siis peaks kõik need esimehed ja organisatsioonide esinaised (kes ei kanna rahvarõivast seal kus peaks!) ära astuma ja noortele oma kohad loovutama. Noored on meie rahvuslikule peorõivale truuks jäänud ja esinevad nendega igal võimalikul juhusel. Rahvarõivas aitab suuresti kaasa eestluse püsimisele nii kodu- kui ka välismaal!

Ajalooliselt on meie rahvarõiva areng olnud väga huvitav. Ajalehe veerg ei võimalda pikki artikleid. Kes on huvitatud, siis käegakatsutavas ulatuses on Helmi Kurrik'u „Rahvarõivad" raamatu kordustrükk, mis ilmumisel. Originaal ilmus 1938 aastal Eestis. Teine raamat „Eesti Rahvarõivad 19 ja 20 sajandi algusest, mis ilmus Eesti Riiklik kirjastus Tallinnas, 1957 aastal, on lõigete poolest väga hea, sest lõiked on kehale kohandatud ja istuvad hästi. Rahvarõivad on meie esivanemate sajandite pikkune ajalooline looming ja igati seoses meie kommetega. Meie teeme sellega suurt ülekohut kui katsume rahvarõiva kuidagi „odavalt" ja vigadega valmis teha.

RAHVARÕIVASTE TUNDMINE RASKE

Meie rahvarõivas esineb kihelkondade viisi. Eestis oli 106 kihelkonda, pluss saared, millede rahvarõivad on väga erinevad ja üsna teravalt esiletulevad oma kauniduse poolest. Lihtsamalt on ka liigitatud mandri ja saarte rahvarõivaks või siis Põhja-Eesti, Lõuna-Eesti rahvarõivaks. Kätt südamele pannes võin ütelda, et eestlased ise ei tea oma rahvarõivaste nimesid, sest et meil on neid nii palju, kaugelt üle saja kui vähemaid detaile ka arvesse võtta.

Kui oleme selguses oma rahvarõiva nimes, siis kaasub aga teine praktiline nõue — rahvarõivaste valmistamise tehnika. See vajab õppimist mitmelt alalt, nagu kudumise oskust, õmblemise oskusi, värvimeelt, paljude tikandite erinevaid võtteid, pitsitehnikat, paelad, korjatud kirjaga ehk kirivööd, kõlavööd jne. Selle suure tööga tulid meie esimad toime. Nad nägid suuremat vaeva kui meie, sest vill niideti lamba seljast, lina kasvas põllul ja see kõik tuli koduste taimevärvidega värvida, ketrata, kududa, päikeses pleegitada ja viletsa valgusega tikkida. Seda tööd tehti rõõmuga ja kulutatud öötundidest ja töötundidest saadi rahuldust. Päikese tõustes oldi jälle tööl. Meie rahvale ei ole omane mugavus ja laiskus! Esivanemad hindasid nalja ja naeru, mille kristallid on praegu meie veres.

Eestlane nägi ka suures hädas elu helendavat külge, mis helgib ja esineb rahvarõivastes ning on sinna kandunud esivanemate vaimust. Usk homsesse oli alati kindel, pimeduse järele pidi valgus tulema, andis Jumal lapse, pidi andma ka leiva. Kerjamine oli häbiasi. Kelle luud-liikmed olid terved, see pidi ise oma eluga hakkama saama.

JÄRVA-JAANI RAHVARÕIVAS

Pildil olev Järva-Jaani rahvarõivas koosneb seelikust, mille värvideks on potisinine, valge, vanakollane, kirsipunane, roosakaspunane, tumepruun, hallikasroheline ja helehall-rohekasse kalduv värv. Seelik on alaveeres 10 sm. valge linase toodiga ja vööpaelaga, mis seeliku värvi. Seelik on kinnitatud öös-haakidega põhilõikelise valge linase pihiku külge, mis võimaldab kerget kinnitust peale pihiku pesu. Teiseks on käised, ka „käiksed" vanasti nimetatud. Valmistatud samast linasest materjalist mis pihik. Lillkiri Helmi Kurrik'u raamatu C mustrilehelt nr. 21. Hõbe silmadega prees ja ülekullatud pestavad littrid Stokholmist Artur Tarmet'i poolt valmistatud. Peas terve komplektiga sobiv kõrvadega pärg, millel pole paelu taga rippumas. Vööl Järva-Jaani kirivöö. Jalas valged puuvilla sukad ja lihtsad nahast kingad. Koos kandjaga sümboliseerib seda loomingut korrektsus ja ilu meie esivanematelt.

★

Kõikidel, kellel on ajakiri „Triinu" nr. 58, paluks mustrilehel, Järva-Jaani käiste kirja juures allkiri läbi tõmmata ja teistpidi kirjutada, sest see on viga. Äärekiri käib kirjal üleval ja mitte alaveeres.

Trükiviga nimes

on juhtunud 3. jaanuari kuupäeva kandvas lehes ilmunud surnute nimistus. Torontos suri 66-aastane Ernst Prants.

AKSEL MARK EESTI RAHVUSNÕUKOGU UUS ESIMEES

STOKHOLM — Eesti Rahvusnõukogu üldkogu-aastakoosolekule oli kogunenud sel aastal eriti arvukalt osavõtjaid. See on alati nii olnud kui valimisele tuleb uus esimees ja uued organid järgmiseks aastaks. Oma avakõnes lahkuv esimees Johannes Mihkelson tegi ka teatavaks, et kaks rühmitust: Liberaalne Ühing ja Eesti Vabadusmeelsed Föderalistid on saatnud kirjad, kus nad teatavad, et nad jäävad ERN koalitsioonist eemale.

Külalisesinejana andis Ivar Paljak ülevaate ESTO-80 eeltööde praegusest järgust, samuti tutvustades koosolijaid Sisserändajate Nõukogu tegevusega.

ERN välispoliitilise tegevuse aruande koos ülevaatega rahvusvahelisest olukorrast esitas Johannes Mihkelson.

ERN Üldkogu koosseisu kuulus 1. nov. 1979. a. 256 liiget. Neist asub Rootsis 171 ja välismaal 85. ERN Skandinaavia Toetajate Kogusse kuulub Rootsist 3 100, Norrast 2 300, Soomest 1 400 ja Taanist 900 isikut, kokku 7 700 pidevat toetajat ja kaastöölist.

ERN büroojuhataja Arvo Horm käsitles oma aruandes väliseestluse olulisemaid probleeme uue aastakümne künnisel.

KAKS LAHKUJAT

Viimaste aastate areng on näidanud väga suure selgusega, et raskuspunkt ERN koalitsioonis on kaldunud ja suunatud neile rühmadele, kes töötavad koos rootsi nelja demokraatliku parteiga ja esindavad neid ideoloogiaid. Need rühmad on Eesti sotsiaaldemokraadid, Liberaal-demokraatlik Koondis ja Tsenterpartei kontaktorganisatsioon Eesti Demokraatlik Unioon. Moderaatide osas on ERN kontaktid seni olnud puudulikud ja siin on tulnud abi saada Balti Komiteelt, kus need on sellevastu erakordselt head.

Selle arengu üks aspekte on aga ka, et ERN koalitsioonid kuuluvad rühmitused, mis 40-ndail ja 50-ndail aastail loodi nn. ühise generatsiooninimetaja või tookord Euroopas esinenud poliitiliste liikumiste alusel, on olnud suurte raskuste ees oma tegevuse arendamisel ja jätkamisel uutes oludes ja üldise poliitise arengu uute aastakümnete raamides. End. Liberaalsest Erakonnast Liberaalseks Ühinguks muutunud rühm on teatanud oma eemalejäämist ERN koalitsioonist. Samasugune kiri on saabunud Eesti Vabadusmeelsetelt Föderalistidelt. Need mõlemad rühmad on ERN tegevusele, selle poliitilise palge kujunemisele, aga samuti kogu eesti ühiskonanle, väga palju annud.

KOOSTÖÖ

ESTO-80 ettevalmistused toimuvad nüüd koostöövaimus, mille aluseks on Eesti Komitee ja REE vahel toimunud koostöökokkulepe. Poliitiliselt võib seda ka väljendada selliselt, et REE-s praegu domnieeriv enamus on aktsepteerinud seisukoha, et Rootsi eesti ühiskond on demokraatlikult pluralistlik ühiskond. Ühe suure mütsi nõudmise asemel on nüüd aktsepteeritud seda soliidset kübarakauplust, kus suurem arv mütse ilusasti kõrvuti seisavad. Koostöö Rootsis — see tähendab siis seda, et Rootsi eesti ühiskond ja selle kesksed organisatsioonid lähtuvad praegusest reaalselt eksisteerivast eesti organisatsioonide struktuurist Rootsis.

Majandusaruanne kinnitati tasakaalus Kr. 124.250:80, ülejäägiga reservfondi Kr. 1.537:42. Eelarve võeti vastu Kr. 128.000 suuruses.

Esimehe kohale esitas Enno Penno EDU keskjuhatuse esimehe Aksel Mark'i Uppsalast. Ta valiti lahtisel hääletusel ühel häälel.

Aksel Mark on ERN-i viies esimees. August Rei oli esimeheks ERN asutamisest 1947 kuni surmani 1963 — 16 aastat, Aleksander Warma 1963 — kuni surmani 1970 — 7 aastat, Tõnis Kint 1970—1975 — 5 aastat ja Johannes Mihkelson 1975—1979 — 4 aastat.

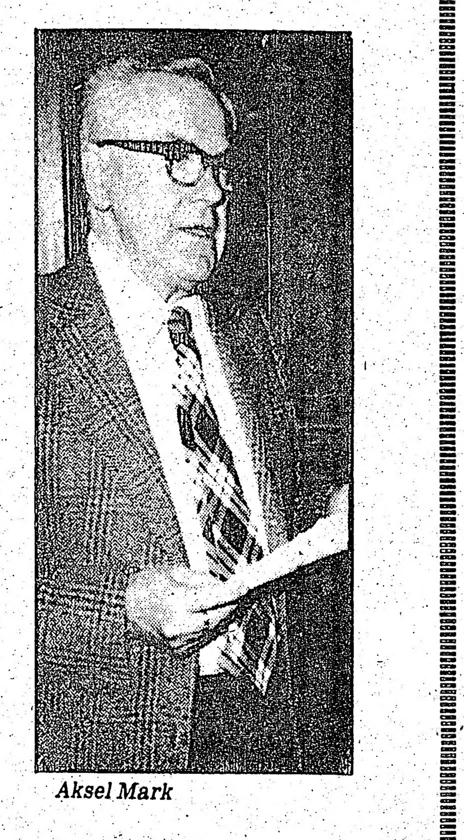

Aksel Mark

UUS JUHATUS

Uus valitud juhatus kaheks aastaks on järgmine:

Esimees — Aksel Mark, endised esimehed — Tõnis Kint ja Johannes Mihkelson, Eesti Põllumeeste Kogud Rootsis — Karl Erenurm, Johannes Veski, August Ots, Eesti Demokraatlik Unioon: Enno Penno, Ervin J. Nõmmera, Alide Martinson, Eesti Liberaal-Demokraatlik Koondis: Endel Krepp, Kaljo Käärik, J. Mägiste, Vabariiklik Ühing — Rudolf Jalakas, Zoja Raskasov, Mihkel Mathiesen, Eesti Sotsialistliku Partei Välismaa Koondis: Bernhard Mäelo, Ernst Peterson, Madli Kurdve, ERN Noorteseksioon: Katrin Härm-Sepp, Andres Käärik, Jaan Ruusa, Tiit Mathiesen, Piirkondlike Esindajate poolt — Ph. Selli (Eskilstuna), Indrek Martinson (Lund), Jaak Kiviloog (Örebro), Boris Jansar (Oxelösund), Andres Muld (Karlstad), Üldkogu liikmete poolt — Gustav Ränk, Martin Juhkam, Gerhard Kõrb, Arvo Mägi, Eduard Karma, Harri Kiisk, Ago Pärtel, Peeter Luksep, Mikk Põlde, Hele Lüüs, Kalju Lepik, Juhan Raud, Heinrich Mark, Ülo Ignats, Valter Tauli, ERN Esinduste esimehed — August Koern (Kopenhaagen), Juhan Käis (Toronto), Edgar Heinsoo (Montreal), Einar Sanden (Inglismaa), Gerhard Peet (Göteborg), Revisjonikomisjoni valiti: Aleksander Martinson, Mart Ojala, Kaarel Vahtras.

Talihari '80

Käesoleva aasta 27. jaanuaril toimuvat „Taliharja" pidu võime lugeda juubeli „Taliharjaks", kuna see on 10-nes pidu, mida on korraldanud Eesti Gaiderite Kogu Kanada Koondis Torontos. Juubeli värvingu annab talle veel asjaolu, et käesoleval aastal tähistab eesti gaidlik noorus eesti gaidide tegevuse 60-dat aastapäeva, mida meenutab ka Maailmalaager „Vikerkaare" Rootsis k.a. oma tegevuse programmis.

„Taliharja" peo kava korraldus on usaldatud nooremate gaiderite hooleks, kes koos meie tuntud talentidega põimivad laulu ja luule ettekannetega peo kava, mis võiks kujuneda nauditavaks ja meelepäraseks pealelõunaks nii noortele kui ka vanematele.

Esinejateks on meie mitmekülgsete võimetega lavajõud Lydia Vohu deklamatsiooniga, meie pidulikke ettekandeile alati kaasaaitav laulu ja huumori meister, Olaf Kopvillem koos Leida Järviga, populaarsete laulude laulja Andres Raudsepp. Peale selle on kavas ngdr. Anne Tüll'i koostatud laulu, luule ja liikumise põimik, Tiina Kiik'i ettekanne klassilisel akordionil ja rahvatantsijate esinemine ngdr Reet Marley juhtimisel. Samuti rõõmustavad meid veel hellakeste laulugrupp koos Toronto Eesti Vanemgaidide Kooriga, skm. Gunnar Mitt'i juhtimisel.

Kuna „Taliharja" peo ettekanded on meie tuntud lava ja muu kunsti esindajate lahkel kaasabil, siis loodame, et ka eesti ühiskond sel aastal ulatab oma toetava käe peo heaks kordaminekuks, võimaldades sellega ühtlasi mitmele gaidnoorele osavõttu maailmalaager „Vikerkaare" laagrist, kuna teatud osa peo sissetulekust on mõeldud „Vikerkaare" laagrist osavõtjate toetuseks. Kavalisele osale järgneb kohvilaud, mis on alati pakkunud meelepärast koosolemist kohvi ja sinna juurde kuuluvate maiuspalade maitsmisega.

Eesti Gaiderite Kogu Kanada Koondis

„POISID — EESTI KEELES!"

„Tere õhtust, Paul! Kuidas sul läheb?"

„Ooh — ma olen nii väsinud täna!"

„Millest, Paul?"

„Olin ühel sünnipäevapeol täna..."

„Kelle sünnipäev see oli?"

„Ühe mu sõbra..."

„Mis ta nimi on?"

„Ma ei saa seda ütelda — see on inglise nimi ja siin ei ole lubatud inglise keelt rääkida..."

★

See oli viie-aastane Paul Jomm Montreali hunduparviku ühele koondusõhtule saabudes. Ma pean tunnistama — olin hetkeks üsna nõutu ega teadnud, kas võtta seda vastust naljana või tõsiselt; Pauli näoilme ei reetnud kumbagit. Kuid mu instinkt kinnitas, et üks viie-aastane ei ole veel valmis selliseks „sofistikeeritud" naljaks ja ma võtsin tema vastuse siiras mõttes, kiites Pauli selle eest. Paul ilmselt ei pidanud seda kiitust tarvilikuks. Ma kogesin üsnagi veenvalt viisil, et Endel Rubergi manitsused „Poisid — eesti keeles!" pole hüütud tummadele kõrvadele. Ja veel enam — kipun uskuma, et poiste omavahelised märkused üksteisele — „Eesti keeles!" on puhas kuld. Seda ebamugavamana tunnen end igakord nüüd mõteldes tagasi sellele juhtumile Montreali noorte suusapäeval Lättemäel kolm aastat tagasi, kus seisime poolsõõris ümber lipuväljaku valmis lipu heiskamiseks ja kuulasime Endel Rubergi tervitust: „Ja siin — kallid noored ja vanemad — me räägime ainult eesti keelt. Kõik linnud ja loomad ning puud ja põõsad siin Lättemäel on harjunud vaid selle keele kõlaga ja nad tunnevad endid mõnusamalt niiviisi. Ärgem siis segagem neid!"

„Very good!" — leidsin tuhina nende sõnade heakskiitmiseks.

Hetkeline surmavaikus...

„I'm sorry!" — märkasin oma komistust ja kiirustasin vabandama.

Rõkkav naer aktsepteeris mu vabandust. Sellel päeval ma ei korranud enam oma komistamist ja olen püüdnud sellist eksitust vältida ka iga päev hiljem niipalju kui võimalik. Kuid ometi ma pole kunagi võitnud seda märki, mida jagatakse Lättemäe laagris välja igahommikusel lipuheiskamisel nendele, kes oma valvsusega eesti keele kasutamisel on silma paistnud. Ja ma olen nendest laagritest osa võtnud nüüd juba kolm aastat järjest... Need näivad olevat ainult sellised tühised sõnad, nagu „Hi!" ja „O.K.", mis minu „hinnangu" kipuvad maha tõmbama.

„Hi!" tähendab „Tere!" — parandab mind tihtipeale Mehis Kivilo, üks neid noori, kes Lättemäel on ülesse kasvanud.

„Ja „O.K." asemel võib ütelda „Korras!" või „Hea küll!" tõlgib ta sõbralikult.

Mehise ema Maimu Kivilo ei pea täiskasvanud inimese õpetamist ilmselt mitte vääriliseks ja minu kogemata „Hi!" saab alati vastuseks: „Tere, tere!"

Minu „aitäh" nende parandamiste eest!

★

See märk, mida ma eelpool nimetasin, on noorte poolt ilma igasuguse kahtluseta sügavalt hinnatud ja nad kannavad seda ilmselt piduliku väärikusega. Igaüks, kellele see märk mõnel päeval ei ole osaks langenud, näib olevat pettunud. Ja sageli on kuulda nurisemist:

„Miks tema selle märgi sai, ta ei räägi ju üldse mitteainustki sõna terve päeva jooksul..."

★

Need on teadagi mänguaastad ainult ja Lättemäe on üks osa sellest mängust. Paratamatult needki poisid ja tüdrukud, nagu paljud teised juba varem — sirguvad ja kasvavad välja nendest aastatest ja mängudest. Ometi — kas Lättemäe, ning kõik need skaudi- ja gaidiringid annavad neile kaasa midagi?

Näib küll nii...

Lex Soom — kunagine skaudipoiss ise ja skaudijuht hiljem, ning praegu Montreali Eesti Gaidi- ja Skaudisõprade Seltsi esimees, jutustab Montreali noorte sõprusringist „Saunikud", mis oma alguse ja vaimu on saanud Lättemäelt, ja kuhu kuuluvad ka tema kaks poega. See grupp käib koos pidevalt ja tähistab tuleval aastal oma 20. aasta juubelit. Ning selle grupi omavaheliseks tervituseks on „Elagu Endel!"

„See „Endel" tähendab teadagi Endel Rubergi — Lättemäe hiievana...

Henn Arvo

Kitcheneri uueaasta vastuvõtult. Osa peolistest laudades. Tantsupõrandal esiplaanil pr. Toomsalu ja hr. Jõgi, nendest vasakul hr. Sepp tantsimas pr. Puusepp'aga. Foto — „Meie Elu"

Kitcheneri Eesti Seltsi uueaasta vastuvõtt

Kitcheneri Eesti Seltsi poolt korraldatud uueaasta vastuvõtu peole, Seedrioru peamajja, oli kogunenud peagu sajapealine seltskond, nii Kitchenerist, selle lähemast ümbrusest, kui ka Hamiltonist, Torontost ja Niagara Falls'ist. Külalisi võttis vastu hubane dekoreeritud saal, laudadel küünlad ja igale külalisele isiklikud „kärategijad", õhupallid, serpentiinid ja mütsid. Pidu algas täpselt väljakuulutatud ajal jalakeerutusega G. Iltal'i kapelli helide saatel. Õhtusöögiks oli „külm laud", Kitcheneri pidudel juba tavaks saanud mitmekesises ja rikkalikus valikus, nii et ka kõige nõudlikumad „maiasmokad" võisid jääda rahule. Sellele muidugi järgnes sama rikkalik kohvilaud, ning ka „kangema" lahjendus oli vabalt oma käega võtta. Kõik see küllus oli Seltsi ümber koondunud daamide „näputöö", mis näitab, et ka meie väiksemad rahvakillukesed võivad hakkama saada „suurte asjadega", kui on ainult tahtelisi tegijaid.

Südaöö tunnil paukusid vahuviina pudelite korgid, jällegi kompliment Seltsi poolt ja K.E.S. esimees Ene Rebane soovis kõigile Seltsi poolt Head Uut Aasat, ning tema ettepanekul lauldi meie hümni viimane salm. Vastastikustele õnnesoovidele järgnevalt jatkus pidu ülevas tujus kuni kella osutid liikusid juba üle kella kolme ja orkester arvas et heast asjast aitab.

Peost osavõtnud lahkusid parimate muljetega ja avaldasid imetlust et sellise väikese raha eest võib nii palju anda. Jääb ainult loota, et Kitcheneri rahval jätkub tahtmist ja vastupidavust jätkata samas vaimus.

-u.

Jõulukoosviibimine Rochesteris

Rochesteri eestlaste poolt korraldatud jõulukoosviibimine sellel aastal toimus laupäeval, 22. dets. Jõulukuuse ja kaunite jõululilledega ehitud Kristuse Kirikusse oli kogunenud poolesaja kaasmaalase ümber. Seekord jutlustas külalisõpetaja Montreali Jaani Koguduse hingekarjane Heino Laaneots. Teenistuse muusikalist osa kaunistas meeliköitva jõulumuusikaga meile hästi tuntud muusikamees Leo Virkhaus.

Pärast teenistust koguneti kiriku seltskondlikesse ruumidesse, kus maitsvate suupistete ja kohvi juures veedeti ilus jõulueelne laupäeva õhtu. Noorte poolt pakuti jõulumuusikat: Esinejateks olid perek. Allen, (kitarr, trumm ja akordeon), väikesed Linda ja Tiina Ratnik, ning lõpuks Alar Randmere akordeoni soologa.

A. P.

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

EELES!"

ısel nendele, kes oma
eesti keele kasutami-
a paistnud. Ja ma olen
aagritest osa võtnud
kolm aastat järjest...
ad olevat ainult selli-
i sõnad, nagu „Hi!" ja
s minu „hinnangu" ki-
a tõmbama.
hendab „Tere!" — pa-
ind tihtipeale Mehis
neid noori, kes Lätte-
esse kasvanud.
." asemel võib ütelda
või „Hea küll!" tõlgib
ult.
ma Maimu Kivilo ei
vanud inimese õpeta-
t mitte väärilisekș ja
mata „Hi!" saab alati
„Tere, tere!"
täh" nende paranda-

★

. mida ma eelpool ni-
n noorte poolt ilma
kahtluseta sügavalt
a nad kannavad seda
duliku väärikusega.
Zele see märk mõnel
ole osaks langenud,
pettunud. Ja sageli
hurisemist:
na selle märgi sai, ta
üldse mitteainustki
päeva jooksul..."

★

teadagi mänguaastad
Lättemäe on üks osa
ngust. Paratamatult
ıd ja tüdrukud, nagu
ed juba varem — sir-
asvavad välja nendest
mängudest. Ometi —
näe ning kõik need
gaidiringid annavad
midagi?
nii...
— kunagine skaudi-
a skaudijuht hiljem,
Montreali Eesti Gai-
disõprade Seltsi esi-
tab Montreali noorte
st „Saunikud", mis
ja vaimu on saanud
ja kuhu kuuluvad ka
poega. See grupp käib
lt ja tähistab tuleval
20. aasta juubelit.
grupi omavaheliseks
on „Elagu Endel!"
del" tähendab teada-
Rubergi — Lättemäe

Henn Arvo

est laudades. Tantsu-
, nendest vasakul hr.
Foto — „Meie Elu"

ta vastuvõtt

ntöö", mis näitab, et ka
nad rahvakillukesed või-
a saada „suurte asjade-
ainult tähtelisi tegijaid.
ninil paukusid vahuviina
rgid, jällegi kompliment
ja K.E.S. esimees Ene
vis kõigile Seltsi poolt
sat, ning tema ettepane-
eie hümni viimane salm.
ele õnnesoovidele järg-
s pidu ülevas tujus kuni
liikusid juba üle kella
kester arvas et heast as-
ötnud lahkusid parimate
a avaldasid imetlust et
se raha eest võib nii pal-
b ainult loota, et Kitche-
ätkub tahtmist ja vastu-
kata samas vaimus.

Tallinna turuprohvet ennustas:

„HÄDA TULEB"

STOKHOLM — Soome ajakiri „Kipinä" on avaldanud Jüri Lina kirjutise eesti prohvetist Kaarel Reitsist.

Tõde kõnelevaid prohveteid pole ükski riigivõim eriti sallinud, eriti kui ettekuulutused ei kuulu meeldivate kilda. Sama kehtib paraku ka Eesti Vabariigi võimude osas, kuigi nad mitte kuidagi ei kippunud mehe elunatukese kallale, vaid jäid enamvähem viisakuse raamidesse. Seevastu venelased hukkasid Reitsi üsna varsti pärast Eesti okupeerimist.

TURUPROHVET

Kaarel Reits oli tallinlastele kõmuliseks isikuks, keda tunti kui turuprohvetit või nime all „Häda tuleb". Alates 1932. aastast hakkas ta Eesti Vabariigi võime hoiatama idast tuleva punase häda eest. Paraku ei pandud tema ettekuulutusi tookord palju tähele. Enamus inimestest oli tõsiselt pahandatud, et mingi mehike käib Suurel Turul ringi ja kuulutab igavesena tunduval rahuajal kadu Eesti Vabariigile, mis oli just saanud jalad alla ja edenes kiiresti kõigil aladel.

Omal ajal kirjutasid Kaarel Reitsist mitmed Tallinna lehed. Juba 1933. aasta sügisel. Pikema kirjutise temast avaldas „Kristlik Perekonnaleht" nr. 10, 1935. Selles on avaldatud ka Reitsi esimese ilmutuse sisu: „Kui näete Jerusalemma sõjaväest ümberpiiratud, siis tundke, et ta hävitus on ligidal! Siis põgenegu need, kes on Juudamaal..." (Luuka 21, 20—22.)

Ta oli korduvalt tundnud vaimset sisendust ja näinud ilmutusi, et ta peab eesti rahvast hoiatama. Ta ei soovinud turul jutlusatda, kuid ta ei suutnud sisesundusele vastu panna. Ta oli ostnud ka ühest Viru tänava poest koolikella, kõlistas seda ja kuulutas häda tulemist, kui eesti rahvas ei paranda ennast ja ei pöördu hardas usus Jumala poole, kes oli talle vabaduse kinkinud.

Turul oli rohkesti lihakaupmehi, kes käitusid ebaviisakalt ja nokkisid Reitsi. Üks neist oli noor kaupmees Koort. Kord kui prohvet turule jõudis, jõi ta parajasti kohvi. Inetute sõnade saatel viskas ta kohvi pühamehele näkku. Reits vaatas teda pikalt, pühkis siis alandlikult ennast puhtaks ja lahkus. Hiljem kaotas Koort mõistuse ja ta viidi vaimuhaiglasse, kus ta ka suri. Sinna sattus ka tema poeg.

Lihamüüjatel oli kombeks Reitsi kontidega pilduda. Kord pöördus ta loopijate poole: „Loopige aga pealegi. Praegu on veel konte, aga varsti jooksete üksteise võidu kontide järele ja seisate sabas!" Ennustus teatavasti täitus!

Üks Mõigus elav naiskaubitseja viskas teda mädakurgiga. Reits kostis talle: „Sa viskasid mind kui inimest, aga tegelikult viskasid sa Issanda prohvetit." Naise parem käsi hakkas pikkamööda kuivama. Ühele naisusklikule ta hiljem kurtis, et mõistab, miks ta käsi kuivab. Oli ta ju visanud prohvetit.

ENNUSTUS PRESIDENDILE

Kui Karl Reits külastas Eesti Vabariigi presidenti Konstantin Pätsi, lubas viimane talle maksta eluaegset pensioni, kui ta loobub ringihulkumisest ja rahva hirmutamisest. Reits kostis: „See pole teie võimuses mulle seda lubada, kuna teie omagi pension pole kindlustatud!"

Metsakalmistule ehitatava Pätsi hauakambri kohta ta ütles: „Teie võite küll hauakambri ehitada, aga teie luud sinna maetud ei saa." President käitunud rahulikult, kuulanud prohveti ära, siis aga asetanud käe ta õlale ja öelnud: „Kuule mees, sa oled nälja tõttu läinud lolliks. Mine kööki, las naised annavad seal sulle süüa."

Teatavasti küüditasid kommunistlikud vene okupandid president Pätsi 1940. aastal Venemaale vangi, kus ta aastaid hiljem suri (18. jaanuaril 1956). Tema haud on teadmata. Seega läks prohveti ettekuulutus taas tõeks.

Reits käis mitmel korral noomimas ka Eesti Vabariigi sõjavägede ülemjuhatajat kindral Johan Laidoneri, kes ei võtnud vaevaks temaga vestelda. Ta laskis Reitsi iga kord vahistada. Ühtekokku arreteeriti prohvet 13 korda. Põhiliselt on ta arestikambris istunud avalikus kohas loata koosoleku pidamise ja liikluse takistamise eest. Ta oli riigijuhtidelt nõudnud, et Eestis kuulutatakse välja üleriigiline paastu- ja palvepäev. Kuid teda ei võetud kuulda, vaid naerdi välja.

Turul nägi kord keegi usklik, kuidas üks turunaine läks Reitsile vastu ja vihaselt karjudes viskas mädakurgi talle näkku. Mees pühkis näo puhtaks ja sõnas: „See on tõde, mis ma räägin. See saab tulema, aga see käsi, mis mind viskas, on ära neetud!" Ja prohvet sammus edasi.

Kui ta oli umbes 100 meetrit edasi jõudnud, too vankri juures askeldav naine karjatas. Ta oli kukkunud ja murdnud oma käeluu. Uudis sellest sündmusest levis kulutulena ja Reits muutus turuliste silmis omamoodi piiblikangelaseks.

„HÄDA TULEB!"

Edaspidi oldi ta vastu sõnades hoopis tagasihoidlikumad. Turupubliku suust ei kostnud enam pilget ega naeru. Turul kõndides ja kõneldes ei teretanud Reits kedagi oma tuttavaist. Ta pilk oli suunatud kaugusse, vaade oli tõsine... Oma ennustamisvõime tõestamiseks oli ta teatanud mitmetest vahenditutest sündmustest oma kõnelemise ajal (näiteks liiklusõnnetused koos ohvritega konkreetses paigas).

Johanna Kõrge meenutab:

„Mäletan hästi seda aega, kui K. Reits kuulutas Tallinna turul raskeid aegu ette...

See oli 1939. aastal, ühel hommikul kell 8, kui ma turule läksin. Nägin, et K. Reits seisis 1905. aasta ohvrite mälestussamba juures Suurel Turul Tallinnas, ja kui mina tema juurde jõudsin, hakkas ta aeglasel sammul edasi minema. Käisin tal järel ja kuulsin, kuidas ta kuulutas suurt häda ja viletsust ning rahva väljarändamist Eestist. Inimeste hulgas oli kuulda pilget ja naeru. Juhtusin nägema, kuidas üks paks naine viskas teda mädanenud apelsiniga ja sõimas teda. Mees ütles: „Jumal pole toitu selleks andnud, et seda jalge alla loopida!"

Ma ei kuulnud, mida temale vastati, aga seda ma kuulsin, kui ta ütles: „See aeg ei ole enam kaugel, kui lähete turule, korvid käes, ja tulete tühjalt tagasi võite osta sealt ainult lilli."

Seejärel ta ütles veel: „Jumal tahab, et inimesed pöörduksid ja parandaksid meelt, sest Jumal on oma palge rahva pealt ära pööranud, ja tulevad rasked ajad ja häda!"

Siis küsiti temalt rahva hulgast, milline see häda siis on ja kust ta tuleb.

Ta vastas: „See häda tuleb idast!"

Küsiti, mis on selle häda nimi.

Ta ütles: „Metsaline on selle häda nimi."

METSALISE MÄRK

Ja seepeale küsiti tema käest, millest me seda häda tunneme. Seda küsiti pilgates. Ta vastas, et see kannab metsalise märki oma otsa ees ja oma parema käsivarre peal. Ja kes seda vastu ei võta, sel ei ole leiba ega tööd.

Siis küsiti talt pilgates: „Mida see metsaline siis tegema hakkab?"

Prohvet Reits vastas: „Ta saadab korda hirmsaid tegusid, on palju pisaraid ja häda!"

Küsiti siis tema käest: „Kas ta jääb siia kauaks?"

Reitsi vastus oli, et ta jääb lühikeseks ajaks, kuid siis tuleb tema järel teine metsaline. See on natuke parem kui esimene, aga temagi saadab korda hirmsaid tegusid. Rahva hulgast küsiti, kui kauaks ta siia jääb.

Vastuseks kõlas: „Ta on siin kaks ja pool aega, siis tuleb esimene metsaline tagasi ja teeb oma hirmust tööd edasi. Suured rahvahulgad põgenevad, ahastust ja pisaraid on palju."

Seepeale lõi üks noormees teda vastu suud. Reits ütles talle: „Eks sinagi saad seda häda näha!"

Ma kuulsin tema arvel kõiksugu pilget ja naeru. Siis ta tõstis käe taeva poole ja ütles: „Kui teie meelt ei paranda ja Jumala poole ei pööra, siis saate teie näha, et Tallinn põleb kui küünal!"

Korraga tuli politsei ja hakkas teda minema viima. Ta ütles kordnikule: „Teie võite mind viia ja mind ka tappa, aga seda ma ütlen teile, et seda vormi te kaua enam ei kanna!""

LASTI MAHA

Kui Punaarmee oli Eesti Vabariigi 1940. aasta juunis okupeerinud, paistis Reits aimavat oma kurba lõppu: „Aga mind nad tapavad küll."

6. juulil 1941 läks ta maale. Algul viibis ta Kuriste vallas Siimuste külas Tiinami talus oma sugulase Anna Mauringu juures. Seejärel suundus ta Otsa tallu. Kohe seejärel ilmus Tiimani tallu salk relvastatud punavenelasi, kes pikemata Anna Mauringu surmasid ja suundusid siis Otsa talu rüüstama. NKVD mehed lubasid prohvetile vabaduse, kui ta Jumalast lahti ütleb. Sündis aga ime. Vene keelt oskamata hakkas Reits soravalt selles keeles kõnelema ja enda vangistajaile jumalasõna kuulutama, lõpetades Piiblit pea kohale tõstes: „Jumalat ei jäta ma iialgi. Minu muldse ihuga võite teha, mis tahate. Aga mu hing läheb Jumala juurde igavesse rõõmu."

Selle peale viidi prohvet majast eemale kartulipõllule ja lasti ta seal maha. Nii hukkus kommunistide käe läbi Eesti suurim prohvet, kes just nende kuradisulaste eest oli oma rahvast hoiatanud.

Pererahvas algul arvas, et NKVD mehed viisid Reitsi Jõgevale, kuid nädal hiljem leidsid laiba. Rinde lähenemise tõttu maeti Kaarel Reits Otsa talu lähedale. Hiljem toodi prohveti põrm Siimustest ära ja sängitati mulda Puurmani lähedale Pikknurme külla Oti talu erakalmistule. 1960. aastate algul asetati hauale mälestustahvel, kuid kurjad käed purustasid selle 1972. aastal. Järgmise aasta septembrikuu teisel laupäeval asetati austuse märgiks prohveti kalmule graniitkivi...

KIRI SÕBRALE

Kaarel Reitsist on järele jäänud ta kiri oma sõbrale, mis sisaldab järgmist:

„Mina tahan Sulle teada anda kõik, mis Jumal mulle teada on annud ilusa Eesti riigi kohta. See ilus vabariik, mida Jumal on annud eesti rahvale, võetakse tema käest ära, selle pärast, et juhid ja rahvas on unustanud oma Jumala. Ja see antakse metsalise kätte. Milline tarkus on ühel juhil, kellel ei ole Jumalat?"

Suur ehmatus tuleb juhtide peale, nad vangistatakse ja viiakse ära. Ka rahvas viiakse ära ja rahvas satub raske orjaikke alla, kus ta saab tunda nälga, janu ja katmatust. Tuli tuleb linnutiivul taevast alla äkitselt tema linnade peale ja ühelgi ei ole seal elamist.

Ja paljude maade linnad hävitatakse ära ja mitmed rahvad satuvad viletsusse. Eesti rahvas paisatakse laiali, kuni ta saab ära kaotatud.

Aga ma kuulsin valju häält hüüdvat paremal pool taevast: „Paluge ainult Jumalat, kes on loonud taeva ja maa ja veeallikad!"

Sellega ilmutus lõppes.

(K. Reits)"

Nüüd on see seadus. Teie ei saa enam autot juhtida ilma kindlustuseta.

Compulsory Automobile Insurance Act hakkas kehtima 1. detsembril 1979. Nüüd peavad Ontario elanikud omama kindlustuse kui nad registreerivad oma mootorsõidukeid. Autosõitjad ei saa enam maksta 150 dollarit Motor Vehicle Accident Claims Fund'i ja registreerida oma sõidukit ilma kindlustuseta. MVAC Fund ei võimaldanud kindlustust; see hüvitas õnnetuse ohvri ja tegi sõitja vastutavaks nõudesumma maksmise eest.

Autode registreerimise uuendamise viimaseks tähtpäevaks on 29. veebruar 1980.

Iga mootorsõiduki registreerimiseks peab teil olema minimaalselt 100.000 dollari suurune kolmanda osalise vastutuse kindlustus. Kui te soovite rohkem informatsiooni uue Compulsory Automobile Insurance Acti kohta, siis muretsege endale vastav broshüür Vehicle Licensing Offices't või Driver Examination Centres juurest või kirjutage (telefon collect 1-416-963-1111) aadressil:

Consumer Information Centre
Ministry of Consumer
and Commercial Relations

555 Yonge Street
Toronto, Ontario
M7A 2H6

Ontario

Frank Drea,
Minister of Consumer
and Commercial Relations
William Davis, Premier

Kiri Soomest

LAEVAHUKK LÄÄNEMEREL

Karm mereõnnetus toimus 6. dets. Läänemerel, umbes poolel teel Stokholmi ja Hiiumaa vahel. Kaubalaev „Malmi", oli teel Gdanskist (endine Danzig- koksilaadungiga Turusse, kui ta suures tormis läks ümber ning 25 inimesest 14 hukkus. Laeva omanikuks oli Oy Etelä-Suomen Laiva ja oli see ehitatud 1958. a. Inglismaal (6 800 tonni). „Malmi" kõrval sõitnud teine soome laev „Bore Sky" päästis merest kuus isikut, kellest ellu jäid 4. Kõik teised päästis rootsi Merevalve helikopterid. Tuule kiirus oli üle 20 meetri sekundis ning vee soojus ainult umbes +6 kraadi. Helikopterid saabusid varsti kohale, seda sama ei saa öelda venelaste kohta, kes ka nüüd abi ei pakkunud.

★

Nõukogude kaubandus Soomega tõuseb sel aastal rekordiliseks lõppsummaga 3 miljardit rubla ehk umbes 18 miljardit marka. Nüüd lõppemisel oleva põhilepingu perioodi kogukaubavahetus ületab oletatud 9 miljardit rubla ühe kolmandikuga ja on umbes 12 miljardit rubla.

★

Soome pennid kaovad ära sest nende valmistamine on tõusnud kallimaks nende väärtusest. Kasutamine lõpetatakse aprillis. Arvutamisüksusena penn aga säilub, nii et kaupade hinnad ei muutu. Jaekaubanduses ostuhind arvutatakse edasi penni täpsusega, alles lõplik summa kassa juures ümardatakse.

Bensiin on piimast kallim tänapäeval. Veel möödunud aastakümne lõpul oli asi vastupidi, aga 70-aastakümne keskel olid nende hinnad kordamööda teineteisest kallimad. Aastast 1976 saadik on 99-oktaanse bensiini hind olnud üha enam piimast kallim ning maksab see detsembrist alates 2,395 mk liitrilt. Piima võis veel hiljuti osta hinnaga 1,98 mk liitrilt ja sellest võtab pakkimiskulud 9 protsenti. Detsembris tõusis aga ka piima liitri hind 7.1%, ja läheb siis nüüd 5 penni kõrgema hinnaga ostjale kätte.

★

Nõukogude turism Soome suureneb jätkuvalt. Viimaste andmete järgi tõuseb see aastas 10—12% ja suundub peamiselt Lõuna-Soome. Inturisti esindaja K. I. Shibajevi seletusel külastas möödunud aastal Soomet 60 000 nõukogude inimest ja vastavalt 193 000 soomlast N. Liitu, soomlasi käis seega idas enam kui kolm korda rohkem, kui sealt siin. Tüüpiline turismile on reiside lühiajalisus. Moskva olümpiamängudele oodatakse tuleval suvel 14—15 000 soome spordihuvilist ja kõik piletid on juba müüdud.

★

TV-saated on kogu Soome territooriumil alles nüüd, 13. dets. nähti esimest korda TV-1 Soome saateid kõige põhjapoolsemas külas, Utsjõe Nuorgamis. Senini oldi seal sunnitud ainult norra saateid vaatama. Loamaksud aga läksid Soome riigile. Nuorgami elanikkudele oli suureks üllatuseks, kui TV-aparaadi kava algas rootsi ja soome keelse programmiga. Intervjuu järgi paistab TV olevat lapimaalastele väga tähtis ajaviide, sest talvel pole seal kinosid ega ka teisi lõbustusi, ainult pimedust — lapi keeles „kaamost". Päikest pole mitme kuu kestel üldse näha.

★

N. Liit säilib Soome põllumajandussaaduste kesksena ostjana. On kavas idanaabrile saata suurel hulgal sealiha ja piimapulbrit. Olümpiamängude jaoks ka 250.000 kilogrammi koort. Arvestuse järgi ekspordi takse 1980. a. üldse 17 milj. kg võid, 27 milj. kg juustu, piimapulbrit 29 milj. kg, sealiha 20 milj. kg ja kanamune 12 miljonit kilogrammi.

★

Missuguseid Soome TV-saateid Eestis jälgitakse Siin imetletakse näiteks eesti sportlaste head soome keele oskust. Põhjuseks sellele on põhjanaabrite TV-saadete igapäevne vaatamine, mida teevad kõik eestlased, kellel võimalik — ühesõnaga iga kolmas. Naabrite meelest esimesele kohale tõusevad suured spordimängud, Eurovisiooni lauluvõistlused, soome filmid, ameerika filmid ning TV-seeriad. Omal ajal oli näiteks „Columbo" Eestis populaarsem kui Soomes. Pole teada, kui paljud Helsingi elanikud Eesti TV-saateid vaatavad.

J. M.

Eesti KGB agent teeb „paljastusi"

Läänest kutsuti tagasi Pärnust pärinev KGB agent Raimu Rand, kes töötas raadiojaamas „Vabadus" ja vahendas KGB-le pidevalt teateid selle tegevuse ja informatsiooniallikate kohta. Mees oli 1966. aasta septembris Nõukogude turismigrupist Pariisis „ärakaranud" ja palunud poliitilist asüüli. Läänes võimudes ei äratanud kahtlust, et Läände oli nõnda vabalt lubatud poissmees, kellel ei jäänud oma perelikmeid pantvangideks Nõukogude Liitu.

Nüüd esines KGB agent Eesti TV-s ja „paljastas" Lääne luuret ja USA imperialistlikke eesmärke. Ta teatas, et Läänes on kohutavam elada kui Nõukogude Liidus. Lääs olevat ebainimlikum maailm kui „kommunistlik süsteem". 5. detsembril alustas ajaleht „Kodumaa" sarikirjutist „Palgest palgesse Müncheni eetrireostajatega", milles tutvustatakse Raimu Ranna poolt saadud informatsiooni...

JÜRI LINA

Halb kriitika eesti artistidele Soomes

HELSINGI (M.E.) — „Helsingin Sanomat'e" muusikakriitik Seppo Heikinheimo ei hinda eriti palju Helsingis 4. okt. kontsertreisil käinud eesti artiste, kes esinesid sildi all „Virolaisen musiikin ilta Neuvostoliiton kulttuuri-instituutissa..

Rohkearvulisele publikule peetud muusikaõhtu toimus äsja asutatud N. Liidu kultuuriinstituudis Nordenskiöldi tänavas. Instituut on koos Lääne-Saksamaa „Goethe" ning Itaalia ja Ida-Saksamaa vastavate asutustega päris aktiivne.

Heikinheimo kritiseeris esiteks seda, et NSV Liidust siia saadetakse nii nõrga tasemega artiste. Kava nimetas ta täieks pudruks — „sillisalaadiks".

Estraadil oli näha Eestis kuulsad nimel: Margarita Voites, Jaak Joala, ja Taito Noor (laulu), Jüri Gerretz (viiul), Henrik Nagla (klarnet), Toomas Velmet (tshello) ja Peeter Saul klaver).

Seppo Heikinheimo kirjutas, et viiulimängija Gerretz koos tshellist Velmetiga on küll päris head orkestrimuusikud, solisti võimet nende muusikas aga pole.

„Vanemuise"-oooperateatri solist Noor on tema arvates täiesti toores materjal (raakile) ning „Estonia" teatri sopran Voites kergema klassi subrett. Mõlemate zhestikuleerimist pidas kriitik kõige koledamaks „30-ndate aastate pöösasteatriks".

Naglanist ei saanud kirjutaja midagi ütelda, sest klarnetist ainult mikrofooni „omad tuhinad tuhises' (tuhisi tuhinansa mikrofonjiin).

Jaak Joala ei oleks ilma mikrofonita lihtsalt mitte midagi: tema õigeks töökohaks soovitas kriitik hotel „Viru" ööklubi.

Peeter Saul pole pianist. Ta on küll teretulnud Helsingi linnaorkestri esimese mai matineed juhatama, sest „ehtsed pianistid on erinev asi" (sillä oikeat pianistit ovat asia erikseen).

Oma terava kriitika artistide kohta lõpetab Heikinheimo sõnadega — „taolised ajaviitepeod ei tee muud, kui ajavad kokku inimesi, kelle muusikamaitse on juba rikutud ja rikub paremal juhul ka selle ära, mis veel on kultuurne.

Eesti Skautide Maleva Kanadas staap käesoleval tegevusaastal. Vasakult: skm. Jaan Lepp — õppeala juht, skm. Egbert Runge — sekretär, skm. Ivar Nippak — skautide tööala juht, skm. Konsa Leemets — varahoidja, maleva esindaja Kotkajärvel, skm. Enn Kiilaspea — sidepidaja Kanada skautlusega, maailmalaager „Vikerkaare" esindusüksuse juht, skm. Lia Pikkov — hundude tööala juht, nskm. Jaan Roos — spordijuht, skm. Ermi Soomet — maleva vanem, nskm. Bruno Lindre — skaudiaida juhataja skm. Leo Puurits — sidepidaja etnilise skautlusega, maailmalaager „Vikerkaare" esindusüksuse reisijuht, skm. Silver Kask — maleva juht, skm. Ervin Aleve — maleva abijuht. (Pildilt puudub majandusjuht skm. Mart Pedel).

Paul Juttus

AUTOSÕITJATELE

Kanada autotööstused ehitasid ja müüsid 1979. aastal 1.223.070 sõidu- ja veoautot, mis on üle 50.000-e rohkem kui 1978 a. Sellega on ületatud kõik senised rekordid. Kuigi lõplikud andmed importeeritud autode müügi kohta veel puuduvad, on kindel, et sõiduautode osas ületatakse maagiline number 1.000.000, millest automehed juba paar viimast aastat on unistanud.

Vaatamata üha tõusvatele hindadele, suurele võlaprotsendile, kallile bensiinile ja USA automüügi tagasiminekule, suurenes Kanada tööstuste läbimüük 1979. a. 4.3% võrra, samal ajal, kui importeeritud autode müük langes tunduvalt. Ainuke autotööstus kellele 1979 ei olnud armuline oli Chrysler. Chrysleri läbimüük ei langenud mitte üksi Kanadas (8,2%), vaid tohutult ka USA-s, mis viis olukorrani kus juba räägiti pankrotist ja produktsiooni lõpetamisest. Et aga USA kongress tuli appi 3.5 biljoni laenu garanteerimisega on kindel, et Chrysler tuleb täbarast olukorrast jälle välja.

Kanada 1979 a. rekordiline sõiduja veoautode läbimüük jaguneb kompaniide vahel järgmiselt: General Motors 643.640 sõidukit; Ford 340.574; Chrysler 207.520 ja American Motors 31.336. Protsentuaalselt oli Kanada autotööstustest 1979. a. kalendriaastal kõige edukamaks väike American Motors, kelle läbimüük suurenes 1978. a. võrreldes 14.4%. (General Motors 12.2%; Ford 5.5% ja Chrysler langus 8.2%). American Motors'i jeep purustas kõik senised müügirekordid ja nende populaarsus suureneb kiiremini kui vabriku produktsiooni kapatsiteet.

USA-s KEHV AASTA

USA autotööstuste kokkuvõtted näitavad, et 1979 oli seal üks kehvemaid 1975. aastast saadik, mil teatavasti USA elas läbi suure majanduslik kriisi. Võrreldes 1978. a. langes läbimüük 12% võrra ja aasta lõpul oli automüügikohtadel ladudes liiga palju möödunud aasta suuri mudeleid. Lohutavaks nähtuseks oli, et aasta lõpukuudel võis märgata teatavat turu elavnemist, mis annab lootust olukorra paranemiseks 1980 aastal.

Ameeriklased ostsid 1979. a. 8,2 miljoni omaehitatud ja 2,3 miljoni importeeritud väikeautot. Pole kahtlust, et rohkem ja rohkem selle mandri autosõitjatest hakkavad ostma väiksemaid autosid ja siinsete autotööstuste peamiseks probleemiks ongi, et see sünnib kiiremal sammul, kui osati ette arvata. Et ühte autovabrikut suurte automudelite produktsioonilt viia üle väiksemate produktsioonile võtab ligi 24 kuud või kauemgi, sest peab arvestama, et ka sajad ja tuhanded osadega varustavad väiketööstused peavad suuri muudatusi tegema. Agressiivsetele importeerijatele, eriti jaapanlastele, avab see võimaluse tekkinud vaakumit turul täita. Nii on ette näha, et USA-sse kui ka Kanadasse importeeritakse paari järgmise aasta jooksul rohkem väikeautosid kui 1979. aastal.

VÄIKEAUTOD

Kohalikud tööstused ei ole lihtsalt veel võimelised küllaldasel arvul väikeautosid ehitama. Nii näiteks on General Motorsi möödunud kevadel müügile tulnud esiratta-veoga "X" mudelite (Chev. Citation, Pontiac Phoenix, Buick Skylark ja Olds. Omega) järele nõudmine nii suur, et tellimise puhul võib ooteaeg venida kuni4 kuuni. Chrysleri populaarsed Dodge Omni ja Plymouth Horizon ei ole peagu kunagi võimalik osta ilma tellimata ja enamvähem sama maksak ka Ford Fairmont'i ja teiste läbilöönud väikeautode kohta. 1980. a. esimeseks rõõmustavaks uudiseks kõigile autosõitjatele, majandusmeestele ja energia konserveerijatele olid USA statistilised andmed, et bensiini tarvitamine 1979. aastal tõesti vähenes ja nimelt 4.9% võrra, mis on vähemalt väikegi samm sõltumatuse suunas energia alal.

KONTROLL TEEDEL

Pühade perioodil toimus Torontos väga laialaulatuslik ja põhjalik autode kontroll joobnud autojuhtide liiklusest kõrvaldamiseks ja liiklusõnnetuste vältimiseks. Liikluspolitsei poolt nüüd avaldatud tagajärgede kokkuvõtted näitavad, et torontolased on alkoholi tarvitamise osas üsna vastutustundelikud autosõitjad. Nii näiteks leidis Peel'i maakonna politsei 6808 kontrollitud autosõitjate hulgast ainult 19, kes olid pühade meeleolus liiga palju napsutanud. Kontroll avastas aga igasuguseid muid määruste ja seaduste rikkumisi. 22 autosõitjal, kes kontroll-punktides peatati, ei olnud üldse sõidulubasid või siis olid need liiklusmääruste rikkumise pärast ajutisel tära võetud. 1071 juhul leiti autode juurest vähemaid mehaanilisi rikkeid ja 48 juhul leiti auto niivõrd korrast ära olevat, et need liiklusest kõrvaldati ja otse parandustöökotta saadeti. 13 juhul leiti autost lahtisi alkoholi pudeleid ja 6 juhul narkootilisi aineid. 22 autosõitjat olid politsei tagaotsitavate nimekirjas ja 54 protokolli tehti Maanteede Liiklusseaduse (Highway Traffic Act) rikkumise pärast.

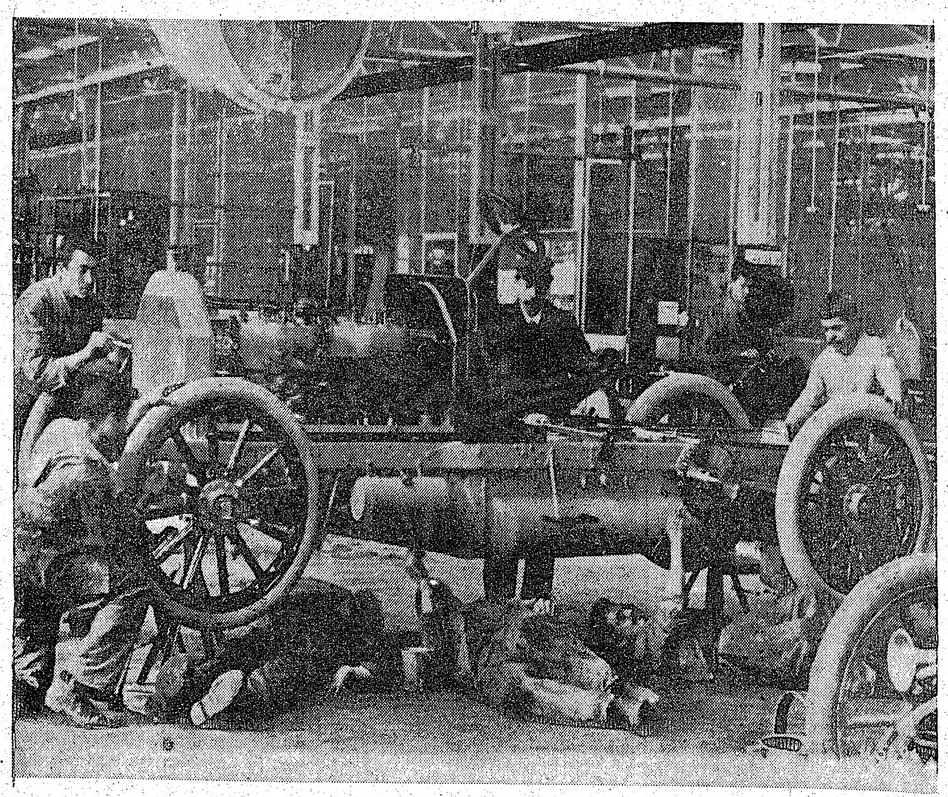

1979. a. pühitses Saksa tuntud autotööstus, Daimler-Benz AG, oma 75 tegevusaastat. Firma asutati 1904. aastal Gottlieb Daimleri poolt Cannstattis, Stuttgardi lähedal, kust aga peatselt ruumi puudusel siirdus naabriküla Untertürkheimi. Nüüd on tööstus Stuttgardi rajooni suurimaid ja maa-alaliselt laienenud piki Neckari orgu kuni järgmise väikelinna Esslingenini. Vabrikus töötab üle 25.000 töölise ja seal valmistatakse mootoreid, käigukaste, telgesid jne. mis siis Sindelfingenis kasutatakse maailmakuulsa Mercedes-Benzi ehitamiseks.

1905. a. tehtud fotol näeme automaalreid värvitopside ja pintslitega värvimas Mercedes-Simplexi selle aasta mudelit. 1904. aastal pandi alus veel teisele maailmakuulsale autotööstusele Rolls-Royce, Inglismaal.

Majanduselu

KULLA VÄÄRTUS EI TUHMU SAJANDITEGA

Kulla väärtus ei seisne tema müstilisuses ega võimus inimkonna üle, vaid kindlas ostujõus sajandite vältel.

Poole untsi kulla eest saab osta sama hulga toitu, riietust ja muid tarbeid kui umbes 400 a. tagasi.

1900 a. oli läänеriikides nädalapalgaks poole untsi kulla hind. Kaks sõda ja majanduslik depressioon ei ole seda vahekorda muutnud. Möödunud aasta keskmine palk vastas samale vahekorrale.

Kuna püsiv väärtus väärismetallina on viimastel kuudel tõuganud kulla ostupalavikku, mille tõttu selle väärtus on tõusnud enneolematult kõrgeks.

Ehteasjade valmistamiseks kasutatakse pool toodetud kullast ja ülejäänud osa läheb hambaraviks ja elektroonilisteks tarveteks.

Kuna tagavarad on piiratud samuti kui õlil, jne., riigid tahavad hoida kulda mille alusel paberraha väljaantakse, siis vaevalt on hinna langemist oodata endisele tasemele, kuigi võib arvata et kui suur ostupalavik möödub, võib see mõningal määral tagasi minna.

Kulla vähesus maailmaturul on on tingitud sellest, et pool sellest mis senini on produtseeritud hoitakse müügilt kas Indias voodi „madratsite all", Prantsusmaal maa sisse peidetult või riikide teraskappides.

Ja selle turule tulemist lähemal ajal ette näha eiole. 1 untsi hind mis oli 3 kuud tagasi $400 U.S.) tõusis oma kõrgpunktile üle $600 (U.S.) ja on 3 korda kõrgem kui see oli seda aasta tagasi.

Toidu ja elamistarviste ostmiseks kulda kasutada ei saa. Ainukene võimalus on paigutada hoiule panga teraskappi teadmisega et kulla väärtus on püsiv, ega olene inflatsioonist nagu toimub see paberrahaga.

H. Kivi

Võistlustöö Eesti üliõpilastele

Montrealis asuvate eesti akadeemiliste organisatsioonide poolt on välja kuulutatud järjekorras 20. võistlustöö eesti üliõpilastele ülemaailmses ulatuses, et ergutada meie haritlaste järelkasvu teaduslikku ainekäsitlust emakeeles.

Auhinnatööde teemadeks on vabal valikul:

1. Silmapaistvaid Eesti kultuuri viljelejaid minu asukohamaal.

2. Erialaline uurimus vabal ainevalikul.

Tööde pikkus mitte alla 30 kvartlehekülje masinakirjas, kaasa arvatud sissejuhatus, kokkuvõte ja kasutatud kirjanduse loetelu.

Auhindadeks on I — 200 dollarit ja II — 150 dollarit. Võistlusest osa võtma on teretulnud need immatrikuleeritud eesti üliõpilased, kes taotlevad esmakordselt teaduslikku kraadi.

Tööd saadetagu märgusõna all koos autori nime, aadressi ja ülikooli nime sisaldava suletud ümbrikuga, mis kannab sama märgusõna, hiljemalt 1. novembriks 1980 aadressil: A. Kurlents, 4376 Circle Rd., Montreal, Que. H3W 1Y5, Canada.

Sissesaadetud töid ei tagastata.

Lähemaid andmeid saab vajaduse korral auhindamiskomisjoni alalistelt liikmetelt, kelledeks on dr. A. Kurlents, dr. M. Puhvel ja õp. H. Laaneots Montrealis.

Võistluse tulemused avaldatakse Alma Materi päeva aktusel Montrealis detsembris 1980.

Jõulud ja aastavahetus Miamis

Traditsiooni kohaselt peeti jõule üks nädal enne pühi. Õhtu avas palvusega õpetaja Helmut Rüdmik. Järgnes „Jõulupilt" Emma Meistri lavastuse ja kostüümidega. Jõuluevangeeliumi luges Harald Uus. Tegelastena esinesid: Anadie Allik, Olga Järvel, Vera Oras, Salme Raamat, Juta Reinholm, Meeta Sepp, Viktor Jakobson, Karl Karrolin, Adolph Lell, Paul Reinholm, John Syrak ja Vladimir Vilbas. Klaveri saade Erich Allik. Järgnesid ühislaulud ja õhtusöök verevorstidega, perenaine oli Edith Sarma. Jõuluvana Vladimir Vilbase esituses tõi peolistele kotitäie kingitusi. Mugav õhtu möödus mõnusas jõulu meeleolus.

Vanaaasta ärasaatmine toimus samuti Eesti Majas tujuküllases miljöös. Meeldivaks üllatuseks oli külalisbaritoni Raimond Tralla esinemine. Teda abistasid kvartett koosseisus: Vera Oras, Saimi Vilbas, Karl Karrolin ja Adolph Lell. Laulude valik oli eriliselt õnnestunud, kuna paljusid palu saatis ka kogu külaliskond kaasa laulmisega. Enne uue aasta saabumist võttis sõna Eesti Rahvuskomitee liige Raimond Tralla ja soovis uueks aastaks meie rahvale helgemat tulevikku. Lauldi haaravalt Eesti hümni.

Veel tervitasid kaugelt Rootsist Södertalist Milvi ja Kalju Pigert ja EKN'i abiesimees Enno Lepnurm. Toimus ka loterii mille peavõidu puuvilja korvi vahuviina pudeliga võitis Vera Oras. Peo perenaine oli Anni Seeberg keda abistas Julie Leiman.

RUKKILEIB ja NISUSEPIK
Nagu seda tehti kodus
igasugused Euroopa tordid
küpsised ja maiustused
TELLIMISTE TAITMINE
BATORY
Bakeshop & Delicatessen
191 Roncesvalles Ave. Toronto
Ont. M6R 2L5 — Tel. 416/533-7802
B. Kedzierski

Kala ja jahisportlastele

Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi korraline aasta peakoosolek toimub pühapäeval, 3. veebr. 1980. a. algusega kell 1 p.l. Toronto Eesti Maja väikses saalis 958 Broadview Ave. Toronto.

Kõikidele seltsiliikmetele saadetakse välja koosoleku kutsed ühes 1979. a. majandus aruannetega. Juhul kui kellegile liikmele mingil põhjusel koosolekukutse ei ole saabunud, palume käesolev teadaanne võtta kutsena.

Märkus: arusaamatuste vältimiseks, palutakse seltsi liikmetel kaasa võtta 1979. a. liikmekaart.

Juhatus

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused ja testamendi-pärandused on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.
EESTI MAJA, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Moskvameelsed trügivad Iraanis võimule

Endine Iraani peaminister S. Bakhtiar Pariisis märkis ajakirjanikele, et Khomeini kahenädalisele puhkusele minek võib tähendada, seda, et ta on kaotanud kontrolli Moskvameelsete elementide üle ja selle tulemuseks võib olla Moskvale sõbraliku valitsuse ametisse panek, kes siis juba kutsub N. Liidu väed Afganistanist ja mujalt üle piiri Iraani.

President J. Carter märkis ajakirjanikele, et terroristid, kes hoiavad oma vangistuses Teherani USA saatkonna liikmeid on praegu peremehed Iraanis. Moslemite valitsus on vaid ülemineku aja riigivormiks.

Peasekretär kaupleb shahhi eluga

Liitunud Rahvaste peasekretär Kurt Waldheim taotleb tehingut Iraaniga, et LRO saadaks shahhi terroristide kätte ja need vabastaks tema vastu USA pantvangid. Kui see peaks tulema toime, siis ignoreeritakse Kõrgema Rahvusvahelise kohtu otsust, kes mõistis Iraani süüdi diplomaatide vangistamises. Teiseks luuakse sellega ohtlik pretsetent ja küsitakse, et kas järgmiseks ohvriks on USA president J. Carter ise, kelle poomist Iraani USA saatkonna ees terroristid avalikult nõudsid, või koguni Inglise kuninganna.

Tänuavaldus

Olen tänulik Jumalale, kes on annud mulle armuaega, tervist ja elu, et jõudsin sel aastal 1979 70-dasse eluaastasse.

Armsad eesti kogudused, keda ma Kristuse sõna ja Jumala armu kuulutamisega teenin, on austanud mind mu 70 aasta sünnipäeva tähistamisega ja mulle rõõmu valmistanud kinkidega.

Avaldan tänu EELK Buffalo Pauluse kogudusele, EELK Thunder Bay kogudusele ja EELK Chicago I Reformatsiooni kogudusele kallihinnaliste kingituste ja kinkeümbrikute eest. Samuti tänan Rochesteri eestlasi kinkeümbriku eest.

Avaldan tänu Eesti Rahvuskomitee esimehele Juhan Simonsonile, eesti peapiiskopile Konrad Veemile, eesti piiskopile Karl Raudseppale, praost A. Hinnole, Prof. Dr. A. Võõbusele, pastor O. Gnadenteichile ja kõikidele ametivendadele, sõpradele ja koguduseliikmetele Ameerika Ühendriikides, Kanadas ja Rootsis, kes mind oma õnnesoovidega on tervitanud ja mind oma kinkidega on rõõmustanud ja austanud minu 70 aasta sünnipäeva puhul.

Telle tänulik

pastor JOHAN TERAS

Vene laevale keelati tulek Itaalia vetesse

Nagu teatatakse Genovast, on Itaalia valitsus keelanud N. Liidu okeanograafia laeval, Georgi Ushakovil tulla Itaalia territoriaalvetesse „tehnilistel põhjustel". Tegelikkuses oli see üks Itaalia sanktsioonidest N. Liidu vastu, tema sõjalise invasiooni pärast Afganistanis. Valitsuse otsusest teatati laevale raadio teel ja nõuti, et ta muudaks oma kurssi ja läheks mujale.

KES ja KUS?

© Möödunud aastal külastasid Hollandit ja võtsid sealsete rahvuskaaslastega kontakti: USA-st — Ludmilla Lidke, Taavi Kaups, Rootsist — Kaljo Käärik, Leida Helberg, Jüri Aadli, Manni Varep, Elise Pommer. Kanadast — Olaf Kopvillem kes võttis osa Amsterdamis Shell'i õlifirma asfaldi spetsialistide maailmakonverentsist ja pidas ka kaks erialalist loengut Amsterdamis ja Den Haagis. Prof. Vello Sermat, kes töötab ajutiselt Amsterdamis, „Vrije Universiteit" juures. Lääne-Saksamaalt — Vilma Brinkman-Põldoja, Hilja Kelner, Perek. Laidsaar. Inglismaalt — õpetaja A. Aaviksaar.

© 1979. aastal on Hollandis surma läbi lahkunud: Alide van Gemeren-Gutmann, sündinud Virumaal, surnud Rotterdamis. Valve Targamaa-Flu, sündinud Tallinnas, surnud Driehuis'is.

Euroopa kogemustega rätsep õmbleb meestele ja naistele
ÜLIKONNAD — KOSTÜÜMID — MANTLID
kvaliteet materjalid
OLD MILL TAILORS
7 Riverview Gardens (Bloor-Jane Subway Stn.) **Toronto, Ont. M6S 4E4**
Tel. 416/769-9535
Rudi H. Schneider

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502
MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

ESTO-80 sõiduks kohti veel saadaval „STERLING AIRWAYS" charterlendudel. Väljasõit Torontost:
Lend Nr. 951 1. juuli 1980 kell 18.00
2. juuli 1980 kell 18.00
Tagasisõit:
Lend Nr. 952 14. juuli 1980
22. juuli 1980
Registreerida —
KIWI Travel
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-4813 kuni 1. veebr. 1980
Praegune hind $495.—

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
317 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

PEETRI KOGUDUSE NÕUKOGU AMETISSE ÕNNISTAMISE JUMALATEENISTUS pühapäeval, 20. jaanuuril kell 11 hommikul. Solist Õnne Laikve. Flöödil Heidi Laikve. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul.

NAISRINGI LOENGUÕHTU kohviga pühapäeval, 20. jaanuaril kell 5 p.l. Kõneleb dr. Leo Kann kiropraktikast. Kaaskõneleja stud. Peter Ambos. Pääse koos kohviga 3 dollarit.

PÜHAPÄEVAKOOLI 31. AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 27. jaanuaril kell 11 hommikul. Laulab Pühapäevakooli koor Margit Viia juhatusel.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kell 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
Praost E. Lepik. Tel. 1-519-941-4309
RR 5. Orangeville, Ontario

Pühapäeval, 20. jaanuaril kell 3 p.l. ARMULAUA JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor G. Raag'i juhatusel. Jumalateenistusele järgneb koguduse juhatuse koosolek. Leeriõpilastel palutakse registreerida koguduse vaimuliku juures.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Pühapäeval, 20. jaanuaril kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõnelevad: A. Seppur ja jutl. E. Saraoja.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel.: 698-7977 või 766-7853

Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 20. jaanuaril kell 1.30.

Pühapäeval, 3. veebruaril on JUMALATEENISTUS kell 1.30, millele järgneb koguduse täiskogu koosolek.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Pastor Allan Laur
141 Clark Ave. Unit #50
Thornhill, Ontario
L3T 4P4
Tel. 889-8173

Laupäeval, 19. jaanuaril kell 7 õ. EVANGEELIUMI KUULUTUS. Tunnistusi. Kõneleb Allan Laur. Lauluettekandeid.

Pühapäeval, 20. jaanuaril kell 1.45 p.l. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Lauluettekandeid.

Teisipäeval, 22. jaanuaril kell 7 õhtul PALVEÕHTU.

Laupäeval, 26. jaanuaril kell 6 õ. KOGUDUSE AASTAPEAKOOSOLEK.

LIGI 45,000 CNIB vabatahtlikku töötajat aitavad pimedaid Kanadas elada sisukamat ja täituslikumat elu. Töö, mida nad teevad oma kogukonnas, on mitmepalgeline. Küsige rohkem andmeid nende tegevuse kohta kohalikust CNIB asutusest. Võtke ühendus veel täna!

Soovite firmamärki oma kuulutusse?

„MEIE ELUS"
on see tasuta.

VAIKSELT UINUS IGAVESELE UNELE MEIE KALLIS ISAKENE-TAADIKENE

MÄRT RAUD

sündinud 6. novembril 1881 Kavildas
surnud 11. jaanuaril 1980 Solnas

mälestavad leinas ja tänutundes

TÜTRED
MINITÜTAR ja VÄIMEESPOEG

TALLINNAS SURNUD VENDA

ALEKSANDER SAIDLA'T

leinavad

vend RUDO perekonnaga Kanadas
ÕDE Saksamaal
SUGULASED Inglismaal
SUGULASED ja SÕBRAD kodumaal

ARMAST

OSKAR TAMJÄRV'E

sündinud 16. jaanuaril 1888
surnud 11. jaanuaril 1980 Stokholmis

mälestavad kurbuses

ERNST ja SALME
MATI ja JUDY

Armast vilistlast

PAUL SARETOK'I

sündinud 1. juulil 1909 Valgamaal
surnud 3. jaanuaril 1980 Uppsalas

mälestab leinas

KORPORATSIOON UGALA!

E. V. koolide peainspektorit

MÄRT RAUD'A

mälestab leinas

EESTI ÕPETAJATE ÜHING KANADAS

Armast vilistlast ja seltsi asutajat liiget

MARTIN KESKÜLA

Sündinud 10. aprillil 1888 Viljandis
Surnud 17. detsembril 1979 Lundis

mälestab

Ü.S. LIIVIKA

Kallist abikaasat, kasuisa, vanaisa, õemeest ja väimeest

HANS LAUBE'T

sündinud 22. novembril 1910
surnud 2. jaanuaril 1980

mälestavad sügavas kurbuses

ABIKAASA
ORVI lastega
HARRY perekonnaga
MARVI perekonnaga
HEINO perekonnaga
KARL perekonnaga
LEIDA TOOTSON
KATARINA

Sügav kaastunne Ella Kivistik'ule armsa mehe

AUGUSTI

surma puhul

W. ja L. MIJAL

Eesti arst valvekorras

19. ja 20. jaanuaril
dr. M. Leesment 481-6834
26. ja 27. jaanuaril
dr. T. Sauks 461-0912

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

EESTI KOKARAAMAT

Koostanud Vilvi Pilrisild
Eesti ja Inglise keeles
Hind $8.—

Postiga tellides saatekulu: Kanadas $1.35, USA-sse $1.85.

Müügil
„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave. Toronto. Ont. M4K 2R6

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepaäri
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.
KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

KORTERID

Kindla teenistusega noorpaar soovib üürida
VAIKEST MAJA ehk 1 või 2 MAGAMISTOAGA KORTERIT
Helistada tel. 532-1510

Üürida suur korter

(kondominium) 1670 ruutjalga 3 magamistoaga, suur elu-söögituba, eraldi köök, perekonna ruum, 2 suurt vannituba, pesuruum automaat masinatega korteris. Õhujahutus, sisemine ujula, saunad jne. Garaash. Eglinton-Jane rajoon. **Tel. 245-1281.**

VEOD

Suur veok kolimiseks
J. KRULL
Telefon 883-5777

WILCOX LAKE SAUNA
PEREKONNA SAUN
464 Sunset Beach Rd., P.O. Box 460
Oak Ridge, Ontario L0G 1P0
Tel. 883-5777
Johan Krulli juhtimisel.

TORONTO EESTI S. P. ADVENTKOGUDUS
Christuskirches
804 Broadview Ave.
691-2848
Allmaaraudtee vastas põhja poole.

Laupäeval, 19. jaanuaril kell 9.30 hommikul PIIBLIKLASS ainel „Kõik on patustanud". JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul. Kõne ainel „Rasked ajad tulemas". Kõneleb Olev Tralla. Hiljem laste koosolek Valevi Kotkas'e kodus 9 Chevron Cres., Scarboro. Kõik teretulemast.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 20. jaanuaril JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

Pühapäeval, 27. jaanuaril JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Teenib õpetaja Elmar Pähn.

Pühapäeval, 3. veebruaril JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul. Teenib õpetaja Elmar Pähn. Ingliskeelne jumalateenistus kell 1 päeval.

Õpetaja Andres Taul viibib puhkusel 25. jaan.—8. veebr. Kogudust teenib sel ajal õp. Elmar Pähn tel. 284-7858. Informatsiooni suhtes palun pöörata koguduse esimehe A. Roosti poole tel. 244-9270.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

Õpetaja äraoleku ajal on kõnetunnis mõni nõukogu liige.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU, PLASTIK-
PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	**376 College St.**
	319 Danforth Ave.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	**484 Queen St. W.**
Balint Book Store	**246 Spadina Ave.**
„Mele Elu" talituses	**958 Broadview Ave.**
Broadview Delicatessen	**141 Danforth Ave.**

THUNDER BAY

Finnish Book Store	**168 S. Algoma St.**

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	**133—139 Durham St. E.**

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas — 1 a. $27.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. USA-sse — 1 a. $29.00, 6 k. $15.50, 3 k. 9.50. Ülemeremaadesse — 1 a. $33.00, 6 k. $17.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga„ panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

Märt Raud

IN MEMORIAM

11. jaanuarikuu päeval lahkus vaikselt omas kodus, Solnas, Rootsis, siit ilmast, kooli-, haridustegelane ja kirjanik Märt Raud.

Ta nägi esmakordselt ilmavalgust 6. novembril 1881. a. Tartumaal, Kavildas, popsipere kehvade vanemate üheksanda lapsena. Püüdliku ja andeka noorukina pääses sisse Tartu Õpetajate Seminari, mille uksed mitte igaühele ei avanenud, ja õppis seal kroonu kulul.

1901—1908. a. töötas ta rahvakooli õpetajana. Sealt kutsus Jaan Tõnisson Märt Raua „Postimehe" toimetusse. Töötades publitsistina oli ta nimemärk Mv.

Õppinud paar aastat Tartus prof. Rostovistlevi eraülikoolis, tegi ta uurimusi Pärnumaal veneaegsete rahvakoolide, põllutööliste küsimuste — ja eesti rahva armuilma üle. Tegi kaasa I Maailmasõja, Vabadussõja. Vabadussõja ajal oli ta trükitööde sõjalise kontrolli ametnik.

1919. sai Märt Rauast Pärnu Maakoolivalitsuse juhataja, milliselt kohalt 1922. asus Viljandisse koolinõunikuks. 1934. a. oli ta uuesti tagasi Pärnumaal kooliinspektoriks. Sellelt kohalt kutsus teda tolleaegne haridusminister, Aleksander Jaakson, M. Raua end. õpilane, haridusnõuniku ametkohale, mis hiljem muudeti koolide peainspektoriks.

1926. a. ilmus ta sulest usulis-pedagoogiline teos: „Usk ja kasvatus", siis „Teid ja võimalusi usuõpetuse elustamiseks." Koos praost Aug. Arumäega kirjutatud: „Usuõpetus algkooli vanematele klassidele." Temalt ilmus: „Kindral Laidoneri genealoogia". Tähtsam teos temalt, meie riigimeeste kohta, on 1939. a. ilmunud monograafia „Konstantin Päts".

Paguluses on Märt Raud loonud kaks kapitaalteost meie riigimeestest: „Konstantin Päts ja tema ajastu" ning „Kaks Suurt". Need on suure tähtsusega memuaar teosed suurmeestest Jaan Tõnissonist ja Konstantin Pätsist.

Eriti väärib mainimist ta töö eesti kooli ajaloo raamatusse raiumisest. Esimene teos sel alal oli M. Raua „Enne kukke ja koitu". Oli hädaoht, et iseseisvusaegsest rahvakoolist leidus vaid lühikesi märkmeid ajalehtedes, mille iga lühikene. Sellepärast olid teretulnud ta tõhusad raamatud „Eesti kool aegade voolus" I ja II osa ning III osa „Alasi ja vasarate vahel", ilmunud 1965—1966. a. Nendes raamatutes on autori lähtepunkt kultuuriline, omane vanale haridustegelasele. Ta maalib huvitavaid pilte eesti kooliõpetajate ennastsalgavast tööst, eesti koolist — selle muredest ja rõõmudest.

Lahkunu tegi katseid ilukirjanduse alal juba noorena. Tõnis Migagu varjunime all on talt ilmunud rida põnevaid, huvitavalt kirjutatud, ühiskondlikke probleeme käsitavaid romaane. 1951. a. „Punane hunt", „Ülekohus ei seisa kotis", „Josep ja Potivari naine", „Keset kärestikku", „Nigul Eitea uperpallid" ning 90. aasta sünnipäeval ilmunud romaan „Risti ja rästi".

Inimesed ja nende suutlikkus on erinevad. Sina kallis lahkunu, õpetajate ülemus, teenäitaja ja ustav nõuandja, kirjutasid veel peagu viimase silmapilguni noorusliku elevuse ja kirega. Sul oli erakordselt pikk ja viljakas eluiga ning Sa pühendasid oma elutöö peamiselt eesti kooli- ja haridus põllule, et see rikkalikku saaki annaks. Sulle alluvad Su õpilased, sõbrad ühinevad Su lootusega, et minevikku võidud aitavad meie Eesti vabaduse, koos eesti kooliga, tuleviku raskusi kanda. See tarkuseseeme, mida Sa õpetajate rinda istutasid, see kasvab ja kannab vilja. Püüame käia Su jalajälgedes, toimida Su õpetuste ja näpunäidete kohaselt oma rahvuse, riigi ja keele hüvanguks. Kuigi jõudsid üle Toonela jõe, elad vaimselt edasi meie keskel ja tunnustame Sind kui suurt, väärikat koolimeest ja eestlast.

H. L.

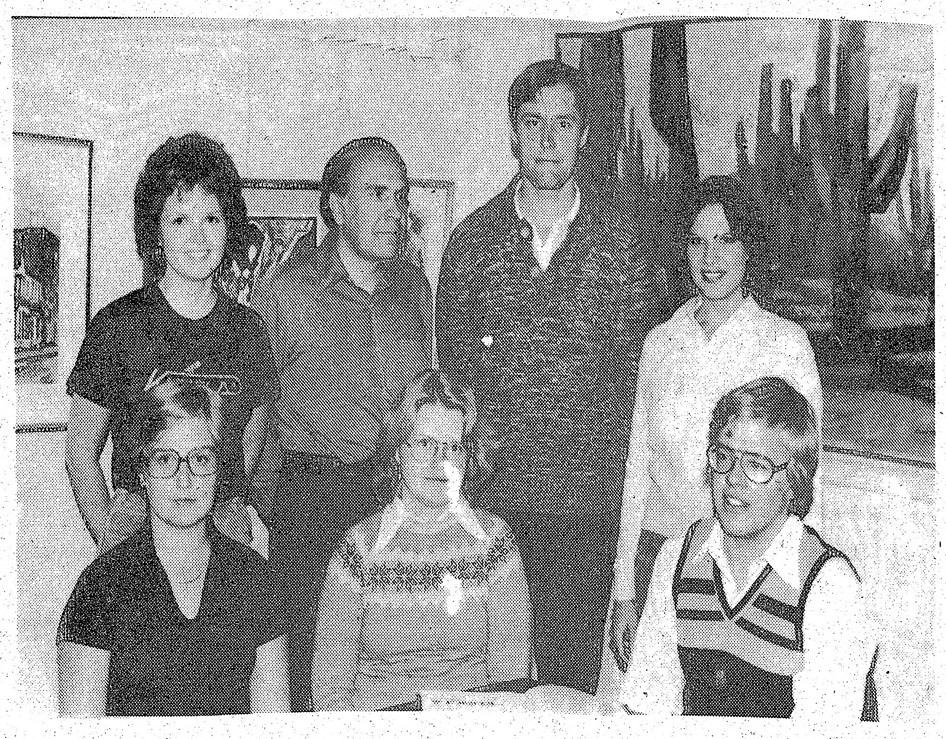

TERR Kungla juubeliraamatu toimkonna liikmeid. Ees, vasakult: Katy Marley, Linda Valter — raamatu peatoimetaja, Toomas Kütti, TERR esimees. Tagareas: Rita Valter, Toomas Metsala — TERR üldinstruktor ja Eesti Päevade '80 Stokholm Põhja-Ameerika rahvatantsu üldjuht ja koordineerija, Peeter Einola, Viive Sillart — TERR laekur. Foto — Elna Kungla

Prof. dr. Enn Terasmäe — 80

Möödunud aasta lõpus prof. Enn Terasmäe tähistas 80. a. sünnipäeva Kanadas oma perekonna ja lähemate sõprade ringis, mil talle saabusid kirjalikud tervitused laiali pillatud sõpradelt mitmelt maalt.

Enn Terasmäe sündis Viljandimaal põllumehe pojana. Õppis kohalikus alg- ja kihelkonnakoolis. Võttis osa Eesti Vabadussõjast, Tartu kooliõpilaste pataljonis, sõja algusest kuni võiduka lõpuni, ja tõustes lihtsõdurist veltveebliks. Õppis Tartu Ülikooli Põllumajandus-teaduskonnas, mille lõpetas 1926. a. agronoomi diplomiga. Omandas sama ülikooli juures 1928. a. magistri ja 1933. a. doktorikraadi taimekasvatuse alal.

Oma erialalist tööd algas ta juba üliõpilasena, ülikooli taimebioloogia katsejaama assistendina. Hiljem, väljatöötanud Sookultuuri ja Maaparanduse kooli kava ning selle asutanult (ainulaadne kool kogu maailmas) sai E. T. selle kooli juhatajaks, kuni ta kutsuti Põllumajanduskoolide peainspektoriks — asukohaga Tallinn. Valitsuse valikul, pres. K. Päts kinnitas juubilari Põllutööministri abi kohale.

Peale E. Vabariigi okupeerimist vallandati E. T. sellelt ametkohalt ja ta jäi Tooma Sookatsejaama juhatajaks kuni 1944. a., mil koos oma perekonnaga Rootsi põgenes. Seal töötas ta oma erialal Kuningliku Ülikooli juures Uppsalas, kus tema sulest ilmus mitmeid uurimistöid ja teaduslikke artikleid. Rootsi Kuninga ettepanekul parlament kinnitas Terasmäele, kui edukale teadlasele, eluaegse koha ülikooli juurde.

Uppsalas elas rohkesti eestlasi ja E. T. võttis aktiivselt osa Eesti Seltsi tööst ja tegevusest. Tema kodus, Ultunas, asutati ka pagulaste „Eesti Agronoomide Selts".

1952. a. siirdus juubilar abikaasaga Kanadasse, kuhu ta pojad juba aasta varem olid ümber asunud. Kanadas jäi E. T. tööle Guelph'i Ülikooli juurde — mikroelementide toime ja vajaduse uurimisele kogu Lõuna-Ontario ulatuses. Hiljem töötas ta professorina taimekasvatuse alal, vanusepuhkusele minekuni. Trükis on ilmunud E. Terasmäelt arvukalt teaduslikke töid kodumaal ja paguluses eesti, soome, rootsi, saksa ja inglise keeles.

Vanusepuhkusele asus juubilar oma tallu, Trent jõe orus, kus tema hinnangul — „see päris töö alles algas!"

Enn Terasmäe ei ole olnud kunagi „perivett liugleja". — Tal on alati olnud julgust, energiat ja tahet ka vastu-vett sõuda, kui olukord, õiglus, eestlus või Vabariigi taastamine seda nõudnud on.

Trent-jõe orus elunevatele naabritele on emeritus olnud parim sõber ja vajalik nõuandja keerukamates põllu- või aiandusküsimustes. Temale ja tema virgale abikaasale soovime palju jõudu ja tervist paljudeks helgeteks aastateks.

Naabrid

„KUNGLA" JUUBELIALBUM

Albumi mõte sai alguse rühma 10. tegevusaasta tähistamisega. 20. aastapäevaks ei jõutud algatatud mõtet lõpetada. 30. aastapäevaks otsustati album välja anda.

Umbes aasta tagasi Toronto Eesti Rahvatantsijate Rühm „Kungla" algas tellimiste vastuvõtmist oma lubadusega, et see teos katab kõiki siinseid eestluse eluavaldusi. See lubadus on nüüd rohkem kui teoks saanud. Raamat maalib ilusa pildi eestlaste elust ja tegevusest Torontos viimase 30 aasta jooksul. Keegi ei oleks julgenud loota ega oodata nii hästi koostatud rahvuslikku väljaannet, millele võime uhked olla. Tänu kahekeelelisusele, inglise-eesti, on see parim meid tutvustav väljaanne. Arvestades selle raamatu piiratud trükiarvu 1000 eks., võib arvata, et lähemas tulevikus on see väljaanne sama tagaotsitav kui paguluses väljaantud Tõde ja Õigus", „Kalevipoeg" või „Suur Piibel".

Album on väga maitsekalt koostatud ja jätab väliselt meeldiva mulje. Pildid on selged ja värvitrükk eeskujulik. Õnnestunud on ka piltide valik trükitehnilist külge arvestades. Kui tavaliste raamatute puhul rõhk on asetatud raamatu seljale riiulil nägemiseks, siis „Kungla 30" on erand. Pearõhk on asetatud esikaane kujundamisele ja see on ülimalt õnnestunud. Kullas ja kõrgkirjas „Kungla 30" on imposantne, kui arvestada tänapäeva kulla ja trükitehnika hindu. Õnnestunuks tuleb lugeda ka kaanepilti oma värvikülluse ja maastiku ilu poolest. Album on trükitud kriitpaberil. Raamat on mõeldud perekondlikule raamaturiiulile.

Raamatu kujundajaks ja peatoimetajaks oli Linda Valter, kellelt see nõudis ühe ülikooli aasta, mis on ilusam näide ühe eesti noore rahvuslikust mõtlemisest ning kohusetundest oma ülesande täitmisel. Murerikast laekuri ülesannet täitis Viivi Sillard, eeltellimiste eest hoolitses Elda Käärman, liikmete nimekirja koostas Kati Marley, reklaam — Toomas Marley, pildimaterjali kogumine — Agu Metsala. Eestikeelse osa koordineeris Toomas Metsala, korrektuuri tegid noored ise, lõplik lugemine lasus Ellen Küttil. Väsimatu töö tegi selle raamatu teoks saamisel kõigil aladel kaasa aidates rühma energiline esimees Toomas Kütti.

Raamat on trükitud Winnipegis Josten's National School Services Ltd. poolt. Kasutatud on saksa tähestikku ja silma torkavalt mõjub „õ" tähe kujundamine mõnedel leheküljedel millest on raamatu koostajad täielikult teadlikud. Suure kauguse tõttu trükikoja ja toimetajate vahel ning halvad ja aeglased postiolud on põhjustanud mõned keelelised vead, kuna pidi ära jääma mitmekordne korrektuuri lugemine, et raamat saaks ilmuda lubatud tähtpäevaks, Kungla 30. aastapäevaks 1979. Albumis on 144 lehekülge, umbes 570 pildiga. Trükitud on 1000 nummerdatud eksemplari. Albumi suurus on 8" x 10¾" (20.5 cm x 27.5 cm). Hind on $15.00.

Album oma rikkaliku pildimaterjali poolest on üks parimaid, mida saame kasutada eesti rahvuskultuuri tutvustamisel kanadlastele. Võime näha sündmusi möödunud 30 aasta kestel, mida ise oleme kaasa teinud või kaasa elanud. Rühma pingerikast tegevust, esinemisi ja reise kajastavad rikkalikud pildid. Koos rahvatantsijatega kerkivad silmade ette Rocky mäed lhk. 12—13. Muskoka laagriväljakud, Seedriorg lhk. 66—67, Expo Montrealis lhk. 114—115, Euroopareisid lhk. 118—119 ja 126—127, teatrilise tasemega lavapildid lhk. 68—69, suuresinemised „Hõissa pulmad" lhk. 70—71, 74—75, 76—77, 78—79. Elavaks saavad suvepäevad lhk. 88—89 ja 90—91. Talvine tegevus ei piirdu mitte ainult tantsu õppimisega vaid rajad viivad ka lumehangedele, jõulud, rühmas lhk. 102—103 ja võtted ühise eluraja algamisest lhk. 105.

Eesti Päevadel on tähtis osa lhk. 128—129, 130—131, 132—133, 134—135. 136—137 ja võimas lippude lõpudefilee Baltimore äikesetormis lhk. 138—139. Viimase pildina albumis väärib märkimist motiiv — noorus tantsib tulevikku.

Arvestades tänapäeva kõrgeid trükikulusid, on soovitav sarnaste teoste koostamisele asumisel kasutada suuremate kogemustega abijõude väljaspoolt, eriti keelelises osas. Pildimaterjali juures oleks soovinud näha rohkem kirjeldusi, eriti albumi algosas. Samuti oleks võinud piltide juurde kuuluda aastaarvud. Juhtide ja liikmeskonnast läbikäinud tantsijate nimesid oleks samuti huvitav lugeda.

Kokkuvõtet tehes, võib öelda, et album on igati õnnestunud. Saab ainult tänu ja tunnustust avaldada noortele tegijatele ja julgeme loota, et järgmist albumi ei tule 30 aastat oodata.

elna

Kas Jeane Dixoni ennustus läheb täide?

Tuntud selgeltnägija Jeane Dixon on teinud mitmeid ennustusi, mis hämmastama paneva täpsusega on läinud täide. Käesoleva aasta kohta ta ennustas, et see on halb aasta endisele Kanada peaministrile Pierre E. Trudeaule. Ennustuse kohaselt Trudeau ei tule Kanada valitsusse, temal tuleb tegeleda paljude isiklike probleemidega. Tema probleemid lahuselava naisega ei ole veel üle ja tal on majanduslikke raskusi maksmata arvete pärast. Lisaks sellele ta on segatud ühte seksskandaali. Alles aastal 1983 Trudeau täht hakkab tõusma ja ta võib saada mõne kõrge ametikoha.

Et Trudeau probleemid oma lahuselava naisega ei ole üle, selgub ühest ülesvõttest, mis avaldatud ajakiri „Playboy" viimases numbris. See ülesvõte on tehtud Margaret Trudeaust, kui ta istub New Yorgis, Klubi 54 põrandal ebaviisakas poosis.

KUHU MINNA?

☆ Laup., 19. jaan. Estonia Orkestri Aastapäeva pidu Eesti Majas algusega kl. 7 õ.

☆ Pühap., 20. jaan. „Estonia" segakoori kontsert konservatooriumi kontsertsaalis, 273 Bloor Str. West, algusega kl. 4 p.l.

★ Laup., 26. jaan. korporatsioonide vaheline turniir võrkpallis ja squashis Scarborough College'is algusega kl. 2 p.

☆ Laup., 26. jaan. Toronto Eesti Võitlejate Ühingu aastapäeva-pidu Eesti Majas algusega kl. 7 õ.

☆ Kolmap., 30. jaan. dr. Roman Toi loeng Tartu College'is algusega kl. 7.30 õ.

☆ Laup., 2. veebr. saarlaste küünlapäeva koosviibimine Eesti Majas algusega kl. 6.30 õ.

☆ Pühap., 2. märtsil T.E.R.R. Kungla rahvatantsu lavastus „Liina" Ryerson teatris algusega kl. 5.31 p.l.

MALE

Kanada Maleliidu 1979 aasta ametlikus edetabelis leidub tosin eesti maletajat. Nendest on punktite seisu järgi esikohal Peter Matsi 2096 p. Järgnevasse gruppi kuuluvad M. Veltmann (1781 p.), E. Tooming (1762 p.), I. Liitoja (1705 p.), H. Uuetoa (1666 p.) ja U. Vesingi (1640 p).

Järgmine Toronto Eesti Maleklubi turniir ja malemängu õhtu on neljapäeval, 24. jaanuaril kell 7.30 Toronto Eesti Majas. Kõik on teretulnud.

Aeg

Pedestri Jaan

INSTANT

Kes kunagi oma elus on kangete kohvineelude ajel silmapilkselt muutnud tulist vett võrgutavalt lõhnavaks kohviks sellekohase pulbri varal, see ei vaja seletust, mis sõna „instant" tähendab. Kuid sedalaadi instant pole ainuke kõigi nende omasuguste hulgas, mis nüüdisaja elule oma pitseri vajutavad. Muistse meistri asemele, kelle käes tooraine lõpp-produktiks muutus, on astunud monteerija, kes valmistehtud osadest eseme kokku klopsib, või amatöör, kes antud aineid kokku segades või kuidagi menetledes soovitud lõppsaaduse esile manavad. Ja kelle käte alt siis lõpp-produkt välja tuleb, saab tootmise au omale, kuna kasutatud protsessi leiutaja ja poolfabrikaadi tootja oma töö ära teevad n.ö. eesriide taga kellelegi paistmata.

Nii on moodne aeg vabastanud suure osa ühiskonna liikmeist vaevast õppida oskusi, kuidas toorainet lõpp-produktiks muuta. Ainult osa inimlastest, kes on endiselt iganenud kommete orjad, ei oska oma nooruse kõige ilusamate aastatega midagi targemat peale hakata, kui tuupida erilisi tarkusi, mis nendest teeb eriteadlased mitmesugustel aladel. Kuid teenitud karistus sellise veidruse eest ei jää ka neile tulemata. Nendele langeb kohustus hoida sellesinase maailma elu tuikvel ja nad ei vabane sellest kohustusest kuni pensionile minekuni, kui vikatimees neid enne pole ära talutanud. Nende tööks jääb kavandada ja ehitada masinavärke ja ehitisi, toota toitu ja soetada peavarju inimkonnale, teha terveks haigeid ja hoida terveid haigestumast. Neid, kes tegelevad elutute asjadega, nimetatakse insenerideks ja neid, kes tegelevad eludega — arstideks. Need ühiskonna sulased soetavad uusi ja hoiavad korras ning parandavad olemasolevaid. (Arstide tööala piirdub ainult olemasolevatega).

Need progressiivsed mõtlejad aga, kes on vabad vanadest igandidest, ei tegele sellise musta tööga nagu insenerid ja arstid, vaid pühenduvad muusade teenimisele. Ja seal on „instant" omal kohal, sest kunst peab olema spontaanne ja neid spontaanselt puhkevaid loomingu pungi ei tohi puudutada ühegi distsipliini jäine puhang.

Interpreteeriva kunsti aladest kahtlemata kõige spontaansem on laul, sest vastandina teistele muusika-alastele väljendusvormidele, hõljub instant laulja kõrgelt üle sellistest pidurdavatest tõketest, nagu noodi tundmine või siis mõne muusikariista käsitsemise oskus. Ja mis puutub laulu sõnadesse, siis nende valik on piiramatu, väljaarvatud kui pole just tegemist mõne „kommersiali" laulmisega. Viimaste eeltingimuseks on ju, et sõnadel oleks mingisugune mõte, sest kuidas muidu need saaksid kuulajaid võrgutada. Instant laul on sellest tülikast eeltingimusest vaba, nii et las vaid kõlada, mis kõpsudes pakitseb ja mida valjemalt, seda parem.

Ja kui see laul kõigest hoolimata ei ärata kellegi tähelepanu, kutsu appi insenerid, need teenistusvalmis kratid, kelle käes igast väiksemastki niuksumisest võib saada kõuekärgatus, mis kellelegi tähele panemata jääda ei saa.

Vastandina abivalmis inseneridele kipuvad need teised inimkonna sulased — arstid — vibutama oma manitsevat näppu vabameelse muusikapubliku nina all hoiatuseks, et põrgulärm tegevad inimese sandiks — ta jäävat kurdiks, tuimaks ja nüriks. Instant muusikud on aga ettenägelikumad. Nad teavad, et kui ka kogu publik oleks tumm, jäävad talle ometi silmad. Ja seda sügavat elamust, mis helide kaudu edasiandmata jäi, saab sama hästi kunstnikult kuulajale tõetruult edasi kanda nägemise kaudu. Selleks peab kontsert pakkuma ebatavalist pilti, kus peale muu ka esinejad sootuks teisiti välja näeksid ja käituksid kui tavalised inimesed. See teeb paratamatuks valiku geniaalsuse ja idiootsuse vahel. Mõistagi oleksid pesuehtsed idioodid kõige tõetruumad instantmuusika tõlgitsejad, kuid sellele seisavad vastu reaktsioonilised jõud meie ühiskonnas. Nagu üldiselt teada, tiriti Quebec'i impressaariod, kes publiku sügavaks rahulduseks olid ametlikult nõdrameelseiks tunnistatuid lavale toonud, halastamatult kohtu ette. Kus on siin siis õiglus, küsib nii mõnigi muusikasõber nördinult. Kui näitleja tohib käituda laval, nagu idioot, miks ei tohi siis idioot käituda nagu näitleja!

Sama edukalt kui helikunstis, on instant kunsti printsiip läbi löönud ka kujutavas kunstis. Kui muistse kunstniku nime kandis see, kes suutis olendeid ja esemeid kui ka tundeid ja meeleolusid kujutada maalis või skulptuuris, siis tänapäeval kannab kujutava kunstniku nime igaüks, kes kujutab ette, et ta on kunstnik. See päästab ta paljust tülist ja sekeldustest. Selle asemel, et tuupida teadmisi, mille õppimiseks vanad meistrid raiskasid poole oma elust, algab instant kunstniku karjäär esimese värvipoti ostmisega. Seega võidetud aega saab ta pühendada oma teostele sobivate nimede leidmiseks, sest see oleks ju häbiväärselt vaimuvaene, kui kõik tööd kannaksid sama nime, kuigi nad võhiku silmis on üks puru puha.

Instant kunstil, eriti skulptuuril, on hindamatud teened ka võitluses pollutsiooni, ehk keskkonna-reostamise vastu. Iga uue raudskulptuuri üleskerkimine mõne avaliku hoone ees või pargis on vaikivaks tunnistajaks, kui palju roostes rauarisu on jälle jalust ära koristatud ühte virna ja sinna jäädavalt kokku keevitatud.

Instant-kunsti õrnemad objektid on meie riigiisade hoolel kogutud raju- ja vihmakindlatesse kohtadesse, nagu näiteks rahvuslik kunstigalerii Ottawas. Vaevalt ükski galeriikülastaja saab varjata oma tundeid, vaadeldes instant-kunsti aardeid, nagu majade lammutamisel saadud uksi, aknaid ja tualetipotte; suuri ja väikseid lõuendeid, millele kitti ja värvi on sattunud; okastraati kerades ja kägardatult, samuti kaltsupuntraid, plekirisu jne.

Ühe saali domineerivaks eksponaadiks on lademik hoolikalt ülesselaotud tühje plekkpurke instant-supi etikettidega. Milline saavutis! Kujuteldagu vaid, kui kõik need purgid mööda tänavaid ja muruplatse laiali maas vedelenuks. Galerii külastamine on tasuta ja selle uksed on avatud kõigile. Kunagi ei või aga teada, milliseid ideesid eksponaadid kelleski võivad äratada. Mis võib näiteks kihvatada ühe elukutselise jäätmetekoristaja peas Sellepärast on kõikjal sildid välja pandud, mis keelavad väljapanekuid puudutada.

Galerii külastajate heaolu eest on kõigiti hoolt kantud. Nii on kõik eksponaadid hästi valgustatud, et vaatlejad oma silmi ei rikuks ja üksikute teoste eest makstud ostuhinnad on hoitud saladuses, et ühegi maksumaksja kops üle maksa ei läheks.

Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas
korraldab 25. jaanuaril s.a. kell 7 õhtul omavahelise
SÕPRUSÕHTU
GOVERNER GENERAL HORSE GUARD ohvitseride kasinos
DENISON ARMORIES, 3621 Dufferin Ave.
(401 ja Wilsoni vahel).
Tutvustatakse kohaliku Kanada reservüksuse
õppeeskadroniga.
KÕIK EESTI SOOST OHVITSERID TERETULEMAST.

TEADAANNE
Toronto Eesti Ühispank
on uuele arvepidamise süsteemile ülemineku tõttu suletud esmaspäeval, 21. jaanuaril 1980
JUHATUS